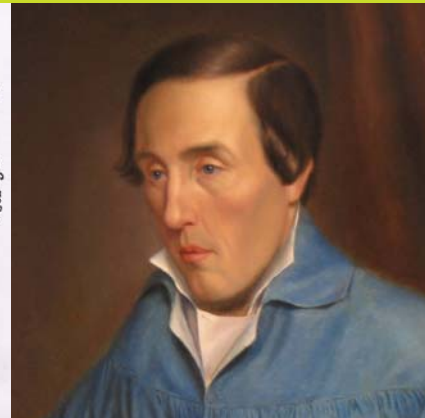

11.1.2006
ensipäivä HELSINKI
HELSEBINGFORS första dagen 9

Kansalliskirjasto

Vuosikertomus 2006

Vuosi lukuina

Palvelut

- 210 421 kävijää
- 553 100 paikallislainaa
- kirjasto toimitti toisiin kirjastoihin 2 330 lainaa ja välitti omille asiakkailleen 1 700 lainaa
- 3 876 tietopalvelun toimeksiantoa, 409 tiedonhaun opetusta
- kirjastoa esiteltiin 1 106 henkilölle
- kulttuurikäynnit 34 000 kävijää
- verkkokäyttö 7,7 miljoonaa sivulatausta.

Kokoelmat

- kokoelmia kaikkiaan 106 800 hyllymetriä, lisäys 950 hyllymetriä
- kirjaston kokoelmissa on yli 3 miljoonaa kirjaa ja kausijulkaisua, 662 800 mikrofilmirullaa ja filmikorttia sekä n. 3 miljoonaa yksikköä muuta aineistoa
- kansalliskokoelma karttui 91 200 yksiköllä, josta luetteloimattomia painatteita 61 000
- muiden monografioiden ja sarjojen kartunta oli 12 680.

Infrastruktuuri

- omien kokoelmien luettelotietokannoissa oli yhteensä 1,7 miljoonaa tietuetta, lisäys 170 400
- kansallisbibliografian FENNICA-tietokannassa oli 808 100 tietuetta ja kansallisdiskografian VIOLA-tietokannassa oli 717 000 tietuetta
- tieteellisten kirjastojen yhteisluettelossa (LINDA) oli 4,9 miljoonaa tietuetta
- verkkoarkiston kartunta 20,5 milj. tiedostoa.

Voimavarat

- 213 vakinaista virkaa tai tointa
- 4 toimipistettä: 2 Helsingissä, 1 Mikkelissä ja 1 Urajärvellä
- Kirjastolla on vastuu kahdesta kansallisesta konsortioista
- Nelli-tiedonhakuportaali on käytössä 48 organisaatiossa
- Kokonaismenot 20 772 313 euroa.

Året i siffror

Service

- 210 421 besökare
- 553 100 lokala lån
- 2 330 lån levererades till andra bibliotek, 1 700 lån förmedlades till egna kunder
- 3 876 uppdrag inom informations servicen, undervisning i informationssökning gavs till 409 personer
- biblioteket förevisades för 1 106 personer
- besökare av kulturtillställningar 34 000
- 7,7 miljoner sidoladdningar på bibliotekets www-sidor.

Samlingar

- sammanlagt 106 800 hyllmeter samlingar, utöver detta 950 hyllmeter
- i bibliotekets samlingar finns över 3 miljoner böcker och periodika, 662 800 mikrofilmrullar och filmkort samt ca 3 miljoner enheter annat material
- nationalsamlingen utökades med 91 200 enheter, av vilka 61 000 okatalogiserade tryckalster
- övriga monografier och serier utökades med 12 680.

Infrastruktur

- i de egna samlingarnas katalogdatabaser fanns sammanlagt 1,7 miljoner poster, ökning 170 400
- i nationalbibliografen FENNICA-databas fanns 808 100 poster och i nationaldiskografen VIOLA-databas fanns 717 000 poster
- i samkatalogen över de vetenskapliga biblioteken (LINDA) fanns 4,9 miljoner poster
- nätarkivet utökades med 20,5 milj. poster.

Resurser

- 213 ordinarie tjänster och befattningar
- 4 verksamhetsställen: 2 i Helsingfors, 1 i S:t Michel och 1 i Urajärvi
- Biblioteket bär ansvaret för två nationella konsortier
- Nelli-informationssökningsportalen används inom 48 organisationer
- Helhetsutgifter 20 772 313 euro.

1 LUOKKA
KLASS

Suomi Finland

2006

KANSALLISKIRJASTO
FINLANDS NATIONALBIBLIOTEK

2006

Sisältö

Vuosi 2006 lukuina	1
År 2006 i siffror	1
Kansalliskirjasto ja kansallinen kulttuuriperintö	4
Nationalbiblioteket och det nationella kulturarvet	6
Kirjastojen palvelukeskus ja kansakunnan henkinen koti	8
Ett servicecentrum för biblioteken och nationens andliga hem	10
Kansalliskirjasto – kansakunnan tie tietoon	13
Kansalliskirjasto tutkimuskirjastona	15
Kansallisen kulttuuriperinnön vaaliminen	21
Kansalliset kirjastoverkkopalvelut	27
Kirjasto kulttuurilaitoksena	31
Kulttuuriperintörahassto ja varainhankinta	35
Pelasta kirja -kampanjan lahjoittajat 2006	37
Organisaatio ja henkilöstö	39
Talous	42
Liitteet	44
Kirjaston hallintoelimet	48

Kansalliskirjasto ja kansallinen kulttuuriperintö

Kansalliskirjaston pitkään valmisteltu toimialalajennus on 1.8.2006 voimaan astuneen yliopistolain muutoksen myötä nyt myös muodollisesti toteutunut. Toimialalajennuksen myötä Kansalliskirjaston rooli koko kirjastoverkon palvelukeskuksena on vakiintumassa. On tärkeää, että heti alusta alkaen luodaan käytänteet, joiden avulla varmistetaan kirjastoverkon eri toimijoiden vaikutusmahdollisuudet Kansalliskirjastossa tapahtuvaan palvelujen kehittämiseen.

Toimialalajennuksen tuomista uusista asiakassuhteista ja palveluista huolimatta Kansalliskirjastolla on edelleen vahva rooli yhtenä kansallisista muistiorganisaatioista. Itse asiassa yliopistolain muutoksen jälkeenkin lain Kansalliskirjastoa koskevassa osassa todetaan: ”Kansalliskirjasto vastaa toimialallaan kansallisen kulttuuriperinnön ja muiden kokoelmien ylläpidosta sekä niihin liittyvästä tiedonvälityksestä ja tietopalvelusta.”

Kansallisen painetun kulttuuriperinnön taltiointi on ollut kirjaston keskeinen tehtävä jo Turun Akatemian ajoilta. Ensimmäistä kertaa jo vuonna 1707 säädetty vapaakappaleoikeus kaikkeen Ruotsin kuningaskunnassa painettuun kirjallisuuteen on omalta osaltaan tehnyt mahdolliseksi taltioida julkaistu kulttuuriperintö myöhemmille sukupolville. Myöhempien sukupolvien velvollisuus on jatkaa tätä perinnettä ja varmistaa, että aiemmin kerätyn materiaalin pit-

käaikaistaltioinnista sekä sen saattamisesta tutkijoiden ja suuren yleisön käyttöön on asianmukaisesti huolehdittu.

Painetun historiallisen aineiston säilyvyyteen liittyvät ongelmat eivät tietenkään koske ainoastaan Suomea. Ongelman mittavuus on tiedostettu muuallakin, ja joissakin Euroopan maissa on jo määrätietoisesti ryhdytty asianmukaisiin toimenpiteisiin. Ratkaisuhan on olemassa – painetussa muodossa taltioidun aineiston konvertointi digitaaliseen muotoon ja sitä kautta osaksi digitaalista kirjastoa. Tyydytyksellä voidaan todeta, että Kansalliskirjastossa on tällä hetkellä hyvä valmius sekä asiantuntemuksen että tarvittavan tekniikan osalta toteuttaa mittavakin digitointi-ohjelma.

Itse asiassa osana Kansalliskirjastoa on jo yli 15 vuoden ajan toiminut Mikkelissä mikrokuvaus- ja konservointiyksikkö, jossa tällä hetkellä työskentelee noin viisikymmentä henkilöä. Ongelmana on tehtävän merkittävydestä ja kiireellisyydestä huolimatta taloudellisten resurssien puute. Katseet kääntyvät tältä osin valtiovallan suuntaan. Helsingin yliopisto, Mikkelin kaupunki sekä useat yksityiset henkilöt ja yhteisöt ovat erillisrahoituksen ja vastaavasti lahjoitusten muodossa osallistuneet kansallisen kulttuuriperinnön pelastamistalkoisiin.

On valitettavaa, että suurin odotuksien ai-
kaansaadun Kansalliskirjaston toimialalajaan-

nuksen yhteydessä ei ole valtiovallan puolelta varattu riittäviä taloudellisia resursseja Kansalliskirjaston lakisääteisistä velvoitteista huolehtimiseen.

Omasta puolestani kiitän nyt toimikautensa päättävän johtokunnan jäseniä erinomaisesta työstä – kuluneen kolmivuotiskauden aikana on toteutettu merkittäviä ja kauaskantoisia uudistuksia. Erityiset kiitokset haluan osoittaa myös kirjaston ystäville, jotka ovat osallistuneet yksityisin lahjoituksin kirjastoon taltioidun kulttuuriperinnön digitoitintalkoisiin Pelasta Kirja-keräyksen ja Kansalliskirjaston kulttuuriperintörahoituksen kautta. Olen kuluneina vuosina oppinut arvostamaan kirjaston henkilöstön ja johdon sitoutuneisuutta ja asiantuntemusta – kiitokset hyvästä yhteistyöstä!

Hannu Niemi

Johtokunnan puheenjohtaja, dekaani

Nationalbiblioteket och det nationella kulturarvet

Utvidgningen av Nationalbibliotekets verksamhetsområde, som länge varit under beredning, har i och med ändringen av universitetslagen 1.8.2006 nu också formellt drivits igenom. Genom utvidgningen är Nationalbiblioteket på väg att etablera sin roll som informationscentrum för hela biblioteks nätet. Det är viktigt att man genast från början skapar konventioner, med vilka man tryggar möjligheterna för biblioteks nätets olika aktörer att påverka den utveckling av tjänster som sker vid Nationalbiblioteket.

Trots de nya kundrelationer och tjänster som utvidgningen av verksamhetsområdet medför har Nationalbiblioteket fortfarande en stark roll som en av de nationella minnesorganisationerna, och även i den ändrade universitetslagen konstateras följande i avsnittet angående Nationalbiblioteket: "Nationalbiblioteket svarar på sitt område för bevarandet av det nationella kulturarvet och andra samlingar samt för informationsförmedling och informationstjänst i anslutning till dem."

Tillvaratagandet av det nationella kulturarvet har varit en av bibliotekets centrala uppgifter ända sedan Åbo akademis tid. Rätten till friexemplar av all litteratur som trycktes inom kungariket Sverige föreskrevs för första gången redan år 1707, och detta har för sin del gjort det möjligt att ta till vara det publicerade kulturarvet: det är de kommande generationernas skyldighet att föra vidare det här arvet samt att sörja för att det ma-

terial som tidigare har samlats in långtidsbevaras på ett ändamålsenligt sätt och kan ställas till forskarnas och den stora allmänhetens förfogande.

De problem som hänger ihop med bevarandet av det tryckta historiska materialet begränsar sig naturligtvis inte bara till Finland. Man har blivit medveten om problemets omfattning även på andra håll, och i vissa europeiska länder har man redan vidtagit behöriga åtgärder. Lösningen finns ju också till hands, dvs. att konvertera det tryckta materialet till digital form och därigenom införliva det i det digitala biblioteket. Med tillfredsställelse kan vi konstatera att Nationalbiblioteket i fråga om expertis och tekniskt kunnande i dagens läge har en god beredskap att genomföra till och med ett omfattande digitaliseringsprogram

I själva verket har Nationalbibliotekets mikrofilmnings- och konserveringsenhet i S:t Michel varit verksam i över 15 år, och enheten sysselsätter för närvarande omkring femtio personer. Problemet är – trots uppgiftens betydelsefullhet och brådskan – bristen på ekonomiska resurser, och blickarna vänds nu mot statsmakten. Helsingfors universitet, S:t Michels stad samt flera privatpersoner och samfund har genom separat finansiering och donationer deltagit i ett talko med uppgift att rädda det nationella kulturarvet.

Det är beklagligt att det i samband med den länge efterlängtade utvidgningen av Nationalbib-

liotekets verksamhetsområde inte har reserverats tillräckliga resurser från statsmaktens sida för skötseln av bibliotekets lagstadgade skyldigheter.

För egen del tackar jag nu den avgående direktionens medlemmar för ett utmärkt arbete – under den gångna treårsperioden har betydande och långtgående reformer drivits igenom. Jag vill särskilt också tacka bibliotekets vänner, som genom insamlingen Rädda Boken och Nationalbibliotekets fond för kulturarv med privata donationer har deltagit i det dokumenterade kulturarvets digitaliseringstasko. Under de här åren har jag lärt mig uppskatta personalens och ledningens engagemang och sakkunskap – tack för ett gott samarbete!

Hannu Niemi
Direktionens ordförande, dekanus

Kirjastojen palvelukeskus ja kansakunnan henkinen koti

lakimuutos elokuussa 2006 viimeisteli vuosia valmistellun Kansalliskirjaston roolin laajenuksen kirjastoverkon palvelukeskukseksi. Kansalliskirjaston strategia ja resurssointi on tukenut muutosta, jonka voi sanoa olevan läpinäkyvä ja kustannustehokas.

Valtion tuottavuusohjelman vaatimukset ovat kohdistuneet kirjastoonkin; varsinaisia leikkauksia kirjastolta ei ole edellytetty, virkoja kohdennetaan uudelleen tavoitteiden mukaisesti. Luonnollisesti kirjaston taloussuunnittelu joutuu haasteen eteen, kun se yrittää selviytyä Euroopan kenties laajimpien kansalliskirjastovastuiden tavoitteista niukkenevässä taloudessa.

Kirjaston yleissuunnittelu on kehittynyt uudelle tasolle myös opetusministeriön tulosneuvotteluissa, joissa on sovittu selkeistä tulostavoitteista ja –suoritteista. Helsingin yliopiston kanssa tehty palvelusopimus on osoitus palvelu- ja rahoitusroolien selkeydestä. Yliopisto tietää nyt, mitä se rahoittaa ja voi edellyttää sopimuksellaan. Selkeys tukee myös Helsingin yliopiston muun kirjastolaitoksen kehittämistä, tavoitteena on eurooppalaisittainkin monipuolinen library campus.

Kirjastoverkon yhteistyötä on tuottavuusohjelman henkeä erinomaisesti toteuttanut palvelinhankinta, jossa yhdellä palvelimella korvataan entiset viisi ja tuodaan toimijoille näkyvää säästöä ja toiminnan lisäystä.

Valtion niukka budjettikehyys on mahdollistanut vain keskeisten asioiden valmistelun. Vapaakappalelain valmistelu on etenemässä kohti toteutusta. Näin kansallista julkaisutoimintaa ryhdytään tallentamaan kattavasti Euroopan monien maiden tavoin. Painatteiden ja äänitteiden ohella myös verkkotallenteet ja radio- ja televisio-

tallenteet tulevat saamaan lain antaman suojan. Yhteistyö vapaakappalekirjastojen kanssa uudestuu. Vapaakappalekirjastojen käyttäjät saavat entisten painatekokoelmien ohella kansallisen verkkoaineiston ja todennäköisesti myös Suomen elokuva-arkiston tallentaman uuden aineiston asiakaskäyttöön.

Kansallinen digitointi on valitettavasti osoittautunut ylivoimaiseksi rahoituskohteeksi. Kansalliskirjaston yli 100 000 teosta on poistettu asiakaskäytöstä heikon kunnan vuoksi. Nämä teokset on välittömästi konservoitava ja digitoitava. Aineiston häviämistä voi verrata valtiollisten rakennusten tuhoutumiseen; kyseessä on pysyvä kansallinen menetys ja kulttuuriskandaali, joka voidaan vielä estää.

Kirjasto on digitoimassa riittämättömällä digitointiresursseilla Historiallisen sanomalehtikirjaston vuosilta 1771–1890, kaikkiaan lähes miljoona sivua. Kirjaston digitoiman aineiston käyttö on lisääntynyt dramaattisesti. 2,6 miljoonaa vuotuista sivulatausta osoittaa kansallisen (humanistisen) aineiston jatkuvan tarpeen.

Yhteistyö muiden muistiorganisaatioiden kanssa (eKAM) on tiivistänyt tavoitteellista digitointia ja tehnyt aloitteen pitkäaikaistallennuksen kansalliseksi ratkaisuehdotukseksi. Mikkelin kaupunki on tuonut oman merkittävän panoksensa rahoittamalla kansallista digitointikeskusta ja Digitalian liiketoimintasuunnitelmaa. Tavoitteena on luoda muistiorganisaatioille tuottavuusohjelman mukainen keskitetty digitointipalvelu ja laajentaa toiminta kansalliseksi palveluksi.

Kansalliskirjasto on monien tapahtumien ja näyttelyjen johdosta muodostunut vahvaksi kirjatoiminnan keskuksesi ja monen kävijän ja kirjaston ystävän henkiseksi kodiksi. Kävijät ylis-

tävät ainutlaatuisen kirjaston tunnelmaa ja sen kantamia arvoja.

Määritelmän mukaan sivistystä on miten kohtelemme toisiamme. Sivistystä on myös miten kansakunta kohtelee kansalliskirjastoaan ja sen vaalimaa aineistoa.

Pelasta kirja -keräys ja kirjaston rahastot ovat laajentuneet merkittävästi. Ilkka ja Ulla Paateron rahasto on tehnyt merkittävän lahjoituksen, 250 000 euroa, kirjaston aineiston pelastamiseksi, digitoinniksi ja lisähankinnoiksi. Anu Karessuon rahasto on luonut suunnitelman musiikkikäsitteiden pelastamiseksi. Monet yksittäiset syntymäpäivärahastot ovat tukeneet kirjaston tavoitteita. Sydämelliset kiitokseni kaikille kirjaston ystäville ja tukijoille. Heidän teoillaan on kirjastossa myös suuri motivoiva vaikutus: työtämme arvostetaan ja yhteistä vastuutamme halutaan jakaa.

Kansalliskirjaston johtokunnan päättäessä kautensa haluan kiittää sitä kannustavasta työstä. Myös henkilökunnan ammattitaito, joustaminen ja usein varavoimalla käynti on ollut jälleen kirjaston laadun tae. Henkilökohtaiset kiitokseni jokaiselle työntekijälle!

Kai Ekholm
ylikirjastonhoitaja, professori

Ett servicecentrum för biblioteken och nationens andliga hem

Lagändringen i augusti 2006 fullbordade utvidgningen av Nationalbibliotekets roll och gjorde det till ett servicecentrum för hela biblioteks nätet. Nationalbibliotekets strategi och allokeringen av resurser har understött den här ändringen, som kan sägas vara både genomskinlig och kostnadseffektiv.

Inom statens produktivhetsprogram har det ställts krav också på biblioteket; några egentliga nedskärningar har inte förutsatts och tjänsterna skall allokeras på nytt enligt de givna målsättningarna. Bibliotekets ekonomiplanering ställs naturligtvis inför en ny utmaning, när den i en allt kärvare ekonomi försöker klara av det kanske mest omfattande nationalbiblioteksansvaret i hela Europa.

Bibliotekets översiktsplanering har utvecklats till en ny nivå också vid undervisningsministeriets resultatförhandlingar, vid vilka man har kommit överens om tydliga målsättningar och prestationer. Serviceavtalet med Helsingfors universitet ger en ny tydlighet i service- och finansieringsrollerna; universitetet är nu medvetet om vad det finansierar och vad det kan förutsätta genom det nya avtalet. Tydligheten stöder också utvecklingen av den övriga biblioteksverksamheten vid Helsingfors universitet: målet är en library campus som skall vara mångsidig även ur ett europeiskt perspektiv.

Samarbetet inom biblioteks nätet har resulterat i en serveranskaffning, som är en ypperlig satsning helt i produktivhetsprogrammets anda: nu ersätter en enda server de tidigare fem och de olika aktörerna kan göra betydande inbesparingar och öka sin verksamhet.

På grund av statens snäva budgetramar har endast de mest centrala ärendena kunnat förberedas. Beredningen av lagen om friexemplar är på väg att slutföras och nu kan man inleda en omfattande dokumentering av den nationella publikaktionsverksamheten enligt europeisk modell. Förutom tryck-

sakerna och ljudupptagningarna skyddas också nätupptagningarna och radio- och televisionsupptagningarna i den nya lagen. Samarbetet med friexemplarsbiblioteken förnyas. De som använder friexemplarsbiblioteken kommer – förutom av de tidigare samlingarna – nu i åtnjutande av det nationella nätmaterialiet och sannolikt också av det nya material som deponerats i Finlands filmarkiv.

Den nationella digitaliseringen har tyvärr visat sig vara ett övermäktigt finansieringsobjekt. Över 100 000 verk har avlägsnats från Nationalbibliotekets kundservice på grund av deras dåliga tillstånd. De här verken måste absolut konserveras och digitaliseras. Om materialet går förlorat kan detta jämföras med förstörelsen av statliga byggnader; det är fråga om en bestående nationell förlust och kulturskandal, som dock ännu kan undvikas.

Biblioteket håller på att digitalisera – fastän med otillräckliga resurser – årgångarna 1771–1890 av det Historiska tidningsbiblioteket, vilket sammanlagt uppgår till nästan en miljon sidor. Användningen av det material som digitaliserats av biblioteket har ökat dramatiskt: 2,6 miljoner nedladdningar av sidorna årligen är ett tydligt bevis på att vi ständigt behöver mera nationellt (humanistiskt) material.

Samarbetet med de övriga minnesorganisationerna (eKAM) har målmedvetet intensifierat digitaliseringsarbetet och har lett till ett nytt förslag till en nationell lösning när det gäller långtidsbevarandet. S:t Michels stad har gjort en betydande insats genom att finansiera den nationella digitaliseringscentralen och Digitalias affärsplan. Målet är att minnesorganisationerna i enlighet med produktivhetsprogrammet skall få en centraliserad digitaliseringsservice samt att utvidga verksamheten till en riksomfattande service.

Nationalbiblioteket har på grund av sina många evenemang och utställningar utformats till ett starkt centrum för biblioteksverksamheten och till ett andligt hem för många besökare och vänner av biblioteket. Besökarna lovordar den unika atmosfären i biblioteket och de värderingar som det står för.

Enligt en definition är bildning det sätt på vilket vi människor bemöter varandra. Bildning kan också definieras som det sätt på vilket nationen behandlar sitt nationalbibliotek och det material som biblioteket värnar om.

Insamlingen Rädda Boken samt bibliotekets fonder har utvidgats avsevärt. Ilkka och Ulla Paateros fond har gjort en betydande donation, 250 000 euro, för att rädda och digitalisera och bibliotekets material samt för nyanskaffningar. Anu Karessuos fond har utformat en plan för att rädda musikhandskrifter. Flera enskilda födelsefonder har understött bibliotekets målsättningar. Jag vill framföra mitt hjärtliga tack till bibliotekets vänner och sponsorer, som också har ett stort motiverande inflytande på biblioteket: vi ser att vårt arbete uppskattas och att vi har delar på ett gemensamt ansvar.

När nu direktionen för Nationalbiblioteket avslutar sin period vill jag tacka den för dess inspirerande arbete. Också personalens yrkeskunskap, flexibilitet och ofta oegennyttiga engagemang har åter igen garanterat en hög kvalitet på biblioteksarbetet. Jag framför nu mitt personliga tack till varje enskild arbetstagare!

Kai Ekholm
överbibliotekarie, professor

Kansalliskirjasto – kansakunnan tie tietoon

Toiminta-ajatus

- Kansalliskirjasto turvaa kansallisen julkaistun kulttuuriperinnön saatavuuden yhteiskunnassa.
- Kansalliskirjasto välittää ja tuottaa tietosisältöjä kansalaisille ja yhteiskunnalle sekä
- kehittää palveluja yhteistyössä kirjastoverkon ja tietoyhteiskunnan muiden toimijoiden kanssa.

Arvot

- Teemme yhdessä
- Toimimme avoimesti ja luotettavasti
- Olemme ammattitaitoisia ja kehitymme
- Kulttuuriperintömme on aina läsnä.

Asiakkaat

- Kansalliskirjasto tarjoaa kaikille tiedontarvitsijoille nopean ja laadukkaan väylän kotimaisiin ja kansainvälisiin tietolähteisiin.
- Kirjaston arvokkaat ja laajat kokoelmat tarjoavat myös mahdollisuuden monipuolisten, kulttuuriyleisölle tarkoitettujen tapahtumien järjestämiselle.
- Kansalliskirjasto on suomalaisen kirjastoverkon keskitettyjen palvelujen tuottaja. Ydinasiakkaita ovat yliopisto- ja ammattikorkeakoulukirjastot, julkisrahoitteiset erikois-kirjastot sekä yleiset kirjastot.
- Kansalliskirjasto palvelee julkaisualan yrittäjiä, tuottajia ja välittäjiä tarjoamalla ja kehittämällä vapaakappale- ja tunniste palveluja.

Tavoitteet

Seuraavan vuosikymmenen aikana

- Kansalliskirjasto säilyttää painetut ja elektroniset suomalaiset julkaisut ja kokoelmissaan olevat käsikirjoitusaineistot tuleville sukupolville.
- Kansalliskirjasto edistää suomalaisen tiedeyhteisön tuloksellisuutta yhteistyössä kirjastoverkon ja sidosryhmiensä kanssa.
- Kansalliskirjaston keskitetyt palvelut auttavat Suomen kirjastoverkkoa tarjoamaan kaikille kansalaisille tehokkaan ja edullisen pääsyn tietoon.
- Kansalliskirjaston aktiivinen kansainvälinen yhteistyö tuo etua kirjastoverkolle, tiedeyhteisölle sekä julkishallinnolle.

Markku Into: U. Tammi 1982.

Love Records julkaisi Suomen Talvisota 1939–1940 -yhtyeen
16 laulua Underground Rock -LP-levyllä (LRLP) vuonna 1969.
SHH! Suomalainen underground -näyttely Kansalliskirjastossa
16.11.2006–3.3.2007.

Kansalliskirjasto tutkimuskirjastona

Kansalliskirjastolla on maan laajimmat ja jatkuvasti karttavat kokoelmat edustamiltaan humanistisilta tieteenoilta. Aineiston hankinnan painopistealueita ovat historia, antiikin- ja keskiajan tutkimus, Venäjän ja Itä-Euroopan tutkimus, oppi- ja kirjahistoria, kartografian historia, taiteiden tutkimus ja filosofia. Kirjastoon hankitaan myös keskeisiä humanististen alojen hakuteoksia.

Asiakkaista puolet on nykyisin opiskelijoita, lähinnä humanistisilta, teologisilta ja valtiotieteellisiltä tieteenoilta. Osa lukee tentteihin, osa tekee seminaariesitelmää tai pro gradu -työtä, mutta joukossa on myös lisensiaattitöiden ja väitöskirjojen tekijöitä. Tästä joukosta kasvaa uusi sukupolvi tutkijoita, jolle kirjaston tilat, kokoelmat ja palvelut käyvät tutuiksi.

Noin neljäsosa asiakkaista lainaa aineistoa, vajaa puolet käyttää käsikirjastoaineistoa sekä tekee kirjastossa tutkimustyötä tai opiskelee. Asiakastyöasemat on uusittu ja samalla on otettu käyttöön työasemakäyttäjien autentikointi, mikä varmistaa työasemien tietoturvan ja asiakkaiden oikeusturvan.

Kirjaston käyttäjien jakautuminen Helsingin yliopiston tiedekuntiin on vuoden 2006 lopulla toteutetun asiakashaastattelun tuloksen perusteella odotusten mukainen: peräti 43 % vastaajista edusti humanistista tiedekuntaa, 16 % teologista, 8 % valtiotieteellistä, matemaattis-luonnontieteellistä 6 %, käyttäytymistieteellistä tiedekuntaa ja oikeustieteellistä tiedekuntaa molempia runsas 4 % ja lääketieteellistä runsas 3 %. Muiden yliopistojen opiskelijoiden käyttö kaksinkertaistui edellisvuodesta.

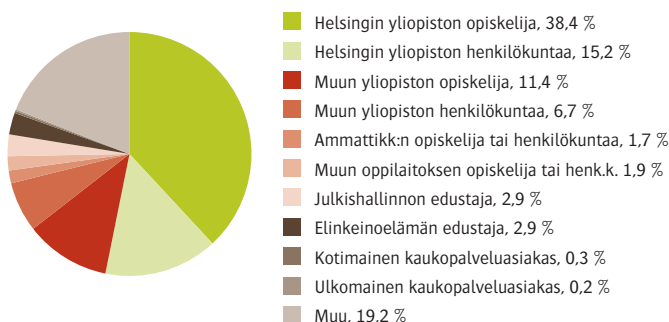
Oppihistoriallinen kirjasto

Kansalliskirjasto on maan merkittävin oppihistoriallinen kirjasto ja jo mainittujen humanististen tieteenojen lisäksi kirjastossa on edustavat kasvitieteen, eläintieteen ja lääketieteen kirjallisuuden kokoelmat. Humanistisen kokoelman käytöstä kolmannes kohdistuukin juuri tähän suljetussa varastossa olevaan vanhempaa kirjallisuutta käsittävään kokoelmaan. Toisin kuin luonnontieteissä ja sovelletuissa tieteissä voi jokin humanistisen alan tutkimus yhä ”olla parasta” mitä aiheesta on kirjoitettu vaikka se olisikin julkaistu 1800-luvulla. Kotilainauksista suuri osa tehdään kirjaston avokokoelmasta, missä asiakas voi vapaasti liikkua ja tutustua aineistoon.

Lakisääteinen kansalliskokoelma Fennica käsittää kaikki Suomessa painetut julkaisut, mutta myös suuren määrän kotimaiseksi katsottua kirjallisuutta aina 1500-luvulta lähtien ja sen lisäksi myös merkittävän kokoelman Suomen rajojen ulkopuolella painettua suomenkielistä tai Suomeen liittyvää kirjallisuutta. Näistä kokoelmista annetaan aineistoa tietyin rajoituksin vain lukusalikäyttöön. Fennica-aineiston säilymisen varmistamiseksi kauas tulevaisuuteen tehtiin kirjastossa päätös, etteivät asiakkaat saa itse kopioida aineistoa. Fabiania-rakennukseen suunniteltiin jäljennepalvelupiste ja Fennica-lukusalin käyttöä ja käsikirjastokokoelmaa uudistettiin. Jäljennepalvelupiste käynnistyy alkuvuodesta 2007, jolloin myös palveluhinnasto uusitaan.

Ulkomaisia tutkijoita tuo kirjastoon erityisesti Slaavilainen kirjasto, jonka kokoelmien kartuttaminen alkoi jo vuonna 1820 Venäjän

Kirjaston käyttäjäryhmät

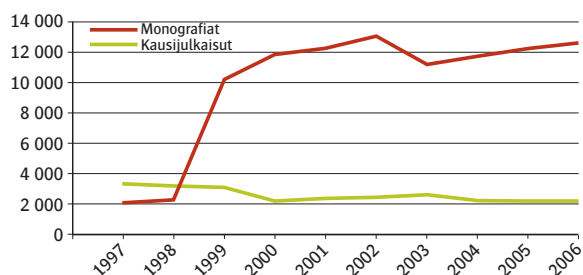
Lainausten määrä

	2004	2005	2006
Lainaus yhteensä	525 500	530 700	557 100
Paikallislainaus, josta			
- slaavilainen kirjasto	36 600	40 200	51 700
- kansalliskokoelma	25 900	17 400	16 100
- erikoiskokoelmat	6 600	5 600	5 500
Kaukolainaus	6 000	3 900	4 000

Nimekkeiden määrä omien kokoelmien luettelotietokannoissa

	2004	2005	2006
Yhteensä	1 546 400	1 601 100	1 648 100
FENNICA	758 000	788 800	808 100
HELKA			
- Humanistinen kokoelma	596 400	611 600	633 500
- Slaavilainen kirjasto	180 700	188 900	194 500
- American Resource Center	11 300	11 800	12 000

Ulkomaisen tutkimuskirjallisuuden kartunta

keisarin myönnettyä yliopistolle vapaakappaleoikeuden kaikkiin Venäjällä painettuihin julkaisuihin. Vapaakappaleoikeus säilyi kirjastolla vuoteen 1917 asti. Kansalliskirjastolla on autonomian ajalta maailman laajin venäjänkielisen kirjallisuuden kokoelma Venäjän ulkopuolella. Tätä täydentävät Venäjän keisarikuntaan kuuluneiden kansojen kirjallisuuden kokoelmat kuten Baltian tai Kaukasian kirjallisuus.

Tyytyväiset asiakkaat

Kirjaston lainausmäärät ovat vuosittain yli puoli miljoonaa nidettä ja nousua oli edellisestä vuodesta 5 %. Ensikertaisesta lainauksesta 58 % on humanistisesta kokoelmasta, 15 % Fennica-kokoelmasta ja 12 % slaavilaisesta kokoelmasta. Kaikista Helsingin yliopiston kirjastojen Helka-lainauskortilla lainatuista lainoista oli Helsingin yliopiston tutkijoiden ja opiskelijoiden osuus 70 %. Kaikkiaan lähes puolet asiakaspalvelusta kohdistuu joko Fennica-kokoelmaan, vanhaan kokoelmaan tai erikoisaineistoon kuten karttoihin, käsikirjoi-
tuksiin, ja Ruotsinvalan aikaiseen kirjallisuuteen.

Asiakastytyväisyyskyselyyn vastanneista yli 90 % oli palveluun tyytyväisiä tai erittäin tyytyväisiä. Kansalliskirjastoa kehitettiin jopa koko Suomen miellyttävimmäksi lukupaikaksi ja ympäristöä inspiroivaksi. Henkilökuntaa kiitettiin palvelu-
alttiiksi, mutta kirjaston opasteet saivat moitteita, samoin henkilökunnan ajoittain liian voimakas äänenkäyttö. Tyytymättömiä oli vain viisi henkilöä, joskin voi olettaa että vastaamatta jääneiden joukossa on ollut näitä.

Palvelut Helsingin yliopistolle

Kansalliskirjasto toimi Helsingin yliopiston kirjasto -nimisenä 31.7.2006 asti, mutta nimenmuutoksesta Kansalliskirjastoksi huolimatta paikallisten kirjastopalvelujen pääosa kohdistuu luonnollisesti yliopiston tutkijoihin ja opiskelijoihin. Kaikista kävijöistä lähes 60 % edustaakin juuri näitä ryhmiä.

Kansainvälinen arviointiryhmä perehtyi vuonna 2000 yliopiston ja sen kirjastojen palveluihin ja organisaatioon. Raportissa ja seurantaraportissa vuonna 2004 (Follow-up Evaluation of

1. Hirvi ja Sarwensa.

Hirvi lähteen partaalla seisoen katseli kuvaansa ja sano: "voi kuinka olenki kaunis! ja nuo julkiset sorwet; semmoisiapa ei ole itsellä jalopeuvallatan. Takkani ainostaan ovat vähä hoikkalännät ja auttaisivatpa ne lyhempänäki." Samassa tuli jousimies koirinensa. Hirvi juoksi pakoan ja ennättifi kuinka kauas koiritta, niin kauan kun lafiata kesti, waan metsässä eestimät formet ja koirat tomotan nurimat

Kirkkonummella sijaitsevan Lohikäärmelaakson päiväkodin lapset kävivät 14.12.2006 tutustumassa Kansalliskirjastoon ja Nalle Puh 80 vuotta -näyttelyyn. Näyttelyn aineisto on professori Markus Brummer-Korvenkontion kokoamasta laajasta lastenkirjakokoelmasta, joka nykyisin kuuluu Kansalliskirjaston aarteisiin. Yksistään ennen vuotta 1900 painettuja julkaisuja on kokoelmassa yli 5 000.

Library and Information Services 2004) arvioin-
tiryhmä suositteli, että Kansalliskirjasto tekee
Helsingin yliopiston kanssa palvelusopimuksen,
jollainen vuosiksi 2007 – 2009 laadittiinkin.
Laadittu kirjastosopimus luo linjat tutkijapal-
veluiden tulevalle kehittämiselle. Kehitystyössä
korostuu aineistonvalintayhteistyö Helsingin yli-
opiston ja erityisesti keskustakampuksen kanssa,
tietoasiantuntijuuden kehittäminen sekä tieto-
palvelun modernisointi.

E-thesis -tietokanta on ollut olemassa vuo-
desta 1999 lähtien. Tietokannan kehittämis-
hankkeen tuloksena Helsingin yliopiston kaik-
kien väitöskirjojen tiivistelmiä ja metatietoja
ryhdyttiin huhtikuussa 2006 keräämään keski-
tetyksi E-thesis -palvelun ylläpitämän verkko-
lomakkeen avulla. Lomakkeella kerättyjä tietoja
välitetään automaattisesti mm. yliopiston tapah-
tumakalenteriin ja viestintäosastolle väitöstiedo-
tusta varten. Tuoreita väitöksiä voi seurata myös
E-thesiksen sivujen tarjoamien RSS-syötteiden
avulla, ts. tutkija voi lisätä selaimeen kirjanmer-
kin, jonka kautta voi nähdä päivitetyn listan uu-
simmista väitöksistä.

E-thesiksen kehitystyössä huomio kohdistui
uuteen käyttöliittymään, joka hyödyntää Kansal-
liskirjaston rakentamaa DSpace/Manakin-julkai-
suarkistoympäristöä. E-thesis on toiminut uuden
järjestelmän pilottiprojektina, ja palvelun uusi
käyttöliittymä julkaistaan alkuvuodesta 2007.
Lisäksi vuoden 2006 kuluessa selvitettiin yhteis-
työssä yliopiston kirjastojen kanssa mahdolli-
suuksia Helsingin yliopiston pro gradu -töiden
ja niiden tiivistelmien nykyistä kattavampaan
tallentamiseen sähköisessä muodossa.

Yliopiston julkaisuviitetietokanta Julki on
uudistunut. Sen perustana on Arto- ja Helka-tie-
tokannoista poimittu yliopiston julkaisuaineisto,
mutta nyt mukana ovat myös artikkelien emojul-
kaisut. Tietokantaa ei enää tarvitse päivittää erä-
ajoin, vaan julkaisut luetteloidaan sinne suoraan.
Luettelointi aloitettiin toukokuussa ja tietokan-
nan julkinen käyttö syyskuussa.

Tutkimuskirjallisuuden hankinta

Humanistista ja yhteiskuntatieteellistä uutta
tutkimuskirjallisuutta on hankittu kirjaston

kokoelmiin 800 600 euron hankintamäärära-
halla. Tästä 178 500 euroa oli Helsingin yliopis-
ton myöntämää erillisrahoitusta täydentämään
1990-luvulla syntyneitä kokoelmapuutteita.
Humanistiseen kokoelmaan ostettiin yli 6 300
monografianidettä, tästä täydennyshankintojen
osuus 1 800 teosta. Hankinta kohdistui erityisesti
historiaan, antiikin- ja keskiajan tutkimukseen,
Venäjän ja Itä-Euroopan tutkimukseen sekä filo-
sofiaan. Slaavilaista kirjallisuutta hankittiin vuo-
tuisella budjettimäärärahalla 1 762 nimekettä.

Lahjoina, vaihtoina ja kustantajakappalei-
na saatiin kokoelmiin 2 687 nidettä. Kirjastoon
tilattiin myös 1 183 lehtinimekettä, 279 muuta
kausijulkaisua, 22 sanomalehtimikrofilminime-
kettä sekä tehtiin 21 kirjaston omaa verkkoai-
neistohankintaa.

Helsingin yliopiston keskustakampuksen
kirjastot Kansalliskirjasto mukaan lukien ovat
laatineet yhteisen kokoelmapoliittisen linjauksen
hankinnan painopisteistä ja työnjaosta. Samalla
Kansalliskirjasto on päivittänyt omaa humanis-
tis-yhteiskuntatieteellisen painetun ja elektroni-
sen tutkimuskirjallisuuden hankintaohjelmaan-
sa, jonka edellinen versio oli vuodelta 1992.

Ruotsin vallan aikaista Fennica-kokoelmaa
täydennettiin kirjallisuusvaihdoin. Kansalliskir-
jaston ystävän, bibliofiili Ilkka Paateron kokoel-
masta saatiin kymmeniä julkaisuja, jotka ovat
joko puuttuneet kokonaan Fennica-kokoelmasta
tai kirjastolla on ollut niistä ainoastaan kopiot.
Näistä julkaisuista arvokkain oli Tukholmassa
1618 painettu Sigfrid Aron Forsiuksen *Then stora
prognostica til thet Åår Christi MDCXIX*.

Slaavilaisen kirjaston kehittäminen

Neuvostoliiton hajottua jäi siltä bilateraalisen
kauppasopimusten jäljiltä suuri määrä maksa-
mattomia velkoja Suomelle. Venäjä on vuoros-
taan ottanut niitä hoitaakseen ja tästä on myös
Kansalliskirjasto hyötynyt. Kirjaston Slaavilai-
seen kokoelmaan on Venäjän kansalliskirjastosta
Pietarista pyydetty mikrofilmeinä aikakauslehtiä,
sarjajulkaisuja ja monografioita, jotka kokoel-
mastamme ovat puuttuneet. Mikrofilmejä saatiin
8 000. Aineiston luettelointi saadaan valmiiksi
vuoden 2007 kuluessa.

Tutkimuksen ja opetuksen kannalta keskeisen Integrum-tietokannan avaaminen suomalaisille yliopistoille oli toinen merkittävä hyöty. Nyt on mahdollista lukea esimerkiksi Sahalinilla tai Kaliningradissa ilmestyviä lehtiä, joiden käsiin saaminen oli aikaisemmin perin vaikeata. Helsingin yliopisto ja Machino Import ovat allekirjoittaneet sopimuksen jatkon vuoden 2008 loppuun. Suomen yliopistoissa ja tutkimuslaitoksissa on 28 tietokonetta, joista on pääsy Integrum-palveluun.

Suomalaiset äänitejulkaisut tutkijakäyttöön

Kansalliskirjasto, Suomen äänitearkisto ry. ja Yleisradio käynnistivät vuoden 2005 alussa Vuosisadan äänet -yhteishankkeen suomalaisten äänitteiden digitoimiseksi tutkijoiden ja muiden kiinnostuneiden käyttöön. 78-kierroksen äänilevyjen osalta hanke on edennyt puoleen väliin. Hankkeessa on digitoitu 6 700 yksittäistä musiikkikappaletta, ja digitoitujen äänitteiden tiedot on viety Viola- ja Raita-tietokantoihin. Tekijänoikeuksista vapaat äänitteet on restauroitu, konvertoitu mp3-äänitiedostoiksi ja liitetty kuunneltavaksi Raita-tietokantaan. Raita on uusi soiva tietokanta, jossa voi vapaasti kuunnella verkossa varhaisimpia suomalaisia äänitteitä. Raita sisältää myös tiedot digitoituista, mutta toistaiseksi tekijänoikeussuojan piirissä olevista äänitteistä.

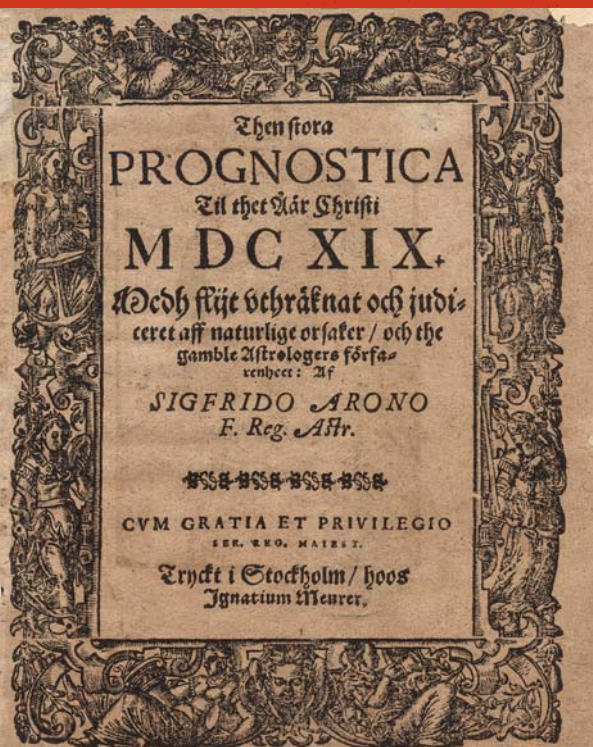
The Sperm: Shh!

O Records ORLP 0, 1970.

SHH! Suomalainen underground -näyttely

Kansalliskirjastossa 16.11.2006–3.3.2007.

Then stora
PROGNOSTICA
Til thet Åår Christi
MDCXIX.

Nimiösiyu. Sigfrid Aron Forsius,

Then stora prognostica til thet åår Christi M DC XIX.

Stockholm: Ignatius Meurer 1618.

Jouluevankeliumin alkukirjain, puupiiirros.

Teoksessa: Missale Aboense. Lübeck: Bartholomaeus Ghotan 1488.

Kansalliskirjaston verkkojulkaisu Kiehtova kirja.

Kansallisen kulttuuriperinnön vaaliminen

Vuoden 2006 alusta voimaan tullut tekijänoikeuslaki antoi Kansalliskirjastolle mahdollisuuden aineiston keräämiseen avoimista tietoverkoista. Kansalliskirjasto on kehittänyt elektronisen aineiston arkistoinnista, luovutuskäytäntöjä ja käsittelyä sekä pyrkinyt edistämään vapaakappalelain uudistamisprosessia yhteistyössä opetusministeriön lainvalmistelijoiden kanssa. Tavoitteena on uuden vapaakappalelain voimaantulo vuonna 2008. Uusi laki toisi verkkoaineiston ja sähköisten tallenteiden ohella myös elokuvat sekä radio- ja televisio-ohjelmat vapaakappalelain piiriin. Nykyisen vapaakappalelain mukaisen luovutetun aineiston määrissä on lievää kasvua edellisen vuoden vastaaviin kappalemääriin verrattuna.

Yhdessä Lapin maakuntakirjaston (Suomen saamelaisen erikoiskirjaston) kanssa on valmisteltu saamenkielistä vapaakappaleiden luovuttamisesta kertovaa tiedotusmateriaalia, jota voidaan hyödyntää saamelaisalueelle kohdistuvassa julkaisutuotannon seurannassa. Tavoitteena on saamenkielisen aineiston saannin tehostaminen paitsi Kansalliskirjaston, myös Lapin maakuntakirjaston kokoelmiin.

Kuvailustandardien kehittäminen

Kansallisten kuvailusääntöjen uudistamista on tehty mahdollisimman samanaikaisesti kansainvälisen kehittämisen kanssa IFLA:n (International Federation of Library Associations and Institutions) ja ISO:n (International Organization for Standardization) työryhmissä. Jatkuvien julkaisujen uusien kuvailusääntöjen suomennos ja kan-

sallinen ohjeistus valmistui. Kuvailuun liittyvistä ajankohtaisista asioista pidettiin vuosittainen koulutus- ja tiedotustilaisuus koko kirjastoverkolle.

Fennica-kansallisbibliografian tietueita on toimitettu sekä CERLin (Consortium of European Research Libraries) että OCLC:n (Online Computer Library Consortium) tietokantoihin. CERLin vanhan kirjallisuuden tietokannan kautta kansalliskokoelmaan kuuluvien ennen vuotta 1800 painettujen kirjojen tiedot on käytettävissä Euroopan muissa kansalliskirjastoissa. OCLC:n laajan kansainvälisen tietokannan kautta saadaan puolestaan tiedot uudemmassa Fennica-kirjallisuudesta. Näitä tietoja päivitetään säännöllisesti uusimmalla aineistolla. Molempiin aineistoihin kohdistuu myös FRBR (Functional Requirements for bibliographic records) -kehittämistyö. Sen avulla tietokannoissa voidaan mm. tuoda esille niin eri teosten kuin saman teoksen eri ilmiasujen keskinäisiä suhteita.

Sisällönkuvailu ja sanastotyö

Kirjasto on osallistunut FinnOnto-projektin osaprojektiin Yleinen suomalainen ontologia (YSO). Projektin tavoitteena on kehittää Kansalliskirjaston ylläpitämästä Yleisestä suomalaisesta asiasanastosta (YSA) Yleinen suomalainen ontologia.

YSA:n ja sen ruotsinkielisen vastineen Allärsin keskinäistä vastaavuutta on kehitetty kääntämällä YSA:n vapaan indeksoinnin sanaryhmien asiasanoja ruotsiksi. YSA:n termien määrä oli vuoden lopussa 25 000.

Viola-kansallisdiskografia

Kotimaisia musiikkiaänitteitä ja nuottijulkaisuja luettelointiin tietokantaan noin 3 000 nimekettä, osakohteineen lähes 40 000 tietuetta. Ajantasaisen luetteloinnin pohjaksi hankittiin edellisvuosien tapaan tietoja Yleisradion Fono-tietokannasta. Viola toimii edelleen myös yhteisluettelona. Aktiivisesti vuoden aikana tietoja tallensivat Suomen Jazz & Pop Arkisto, Maailman musiikin keskus ja Åbo Akademin Sibelius-museo. Tietokannan koko vuoden lopussa oli 715 759 tietuetta.

Uuden vapaakappalelain mukaisten elektronisten vapaakappaleiden (musiikkiedostojen ja nuottijulkaisujen) luettelointia suunniteltiin ja testattiin Violassa. E-vapaakappaleiden suunnittelija osallistui myös musiikin verkkokeräyksiin.

Tunnistepalvelut

Kansalliskirjastossa toimivat kansalliset ISBN/ISMN- ja ISSN-keskukset osallistuvat aktiivisesti kansainväliseen yhteistyöhön. Toimintavuonna tunnistestandardien uudistaminen on ollut keskeisintä tässä yhteistyössä. ISSN-keskus on osallistunut ISSN-standardin uudistamiseen kommentoimalla kansainvälisiä standardiversioita.

ISBN-tunnistestandardi uudistuu 1.1.2007. Tästä on etukäteen tiedotettu ja ohjeistettu koko kirja-alaa. Samalla on selvitetty olemassaolevan ennakkoluettelointimallin ja -yhteistyökuvion hyödyntämistä kustantajien ISBN-metadatan tuottamisen kehittämisessä ja toteutuksessa osana laajaa kirja-alan Kirjan tie -projektia.

Kustantajarekisterin pohjalta on kehitetty vastaavaa julkaisijarekisteriä. Tunnistepalveluiden yhteisrekisterin myötä mahdollistuu kesken tuottaman metadatan joustavampi siirto suoraan Fennicaan.

Kirja-alan yhteinen Kirjan tie

Kirjan tie -hankkeessa on päädytty koko kirja-alan kanssa yhteisymmärryksessä ratkaisuun yhteisen tietojärjestelmän toteuttamisesta. Keskeinen tekijä ratkaisussa oli kansallisen ONIX-keskuksen perustaminen Kansalliskirjastoon. Järjestelmä mahdollistaa kustantajien, kirja-kauppojen ja kirjastojen yhteiskäyttöön sopivan ydintietueen, jota eri osapuolet voivat rikastuttaa erilaisilla tuotekuvauksilla vastaamaan omien käyttäjien tarpeita. Kuvauksessa kirjan tms. julkaisun koko elinkaari on tunnettu ja hyödynnettävissä eri tarkoituksiin sekä kirja-alalla että kirjastoissa ja niiden tarjoamissa palveluissa.

Kulttuuriperinnön säilyttäminen

Kansalliskirjaston lakisäätöinen tehtävä on julkaistun kulttuuriperinnön säilyttäminen ja käyttöön saattaminen. Kirjaston lakisäätöistä tehtävää tukevat tutkimuskirjallisuuden laatukriteerit ja selkeä hankintapolitiikka, kirjaston konservoinnin ja mikro kuvauksen korkea laatu sekä digitoitujen kokoelmien saama suuri suosio tutkijoiden ja kansalaisten keskuudessa.

Kirjaston jokainen toimialue on tekemisissä aineiston säilyvyyden ongelmien kanssa. Säily-

Vapaakappaleiden aineistokohtainen kartunta

	2004	2005	2006
Luetteloitavat kirjat (nid.)	16 500	17 400	17 500
Kausijulkaisut (nim.) *)	9 100	9 500	9 400
AV-aineisto (nim.)	5 800	6 100	6 500
Kartat ja nuotit (nid.)	1 340	1 000	1 200
Luetteloimattomat painatteet (nid.)	74 600	60 500	68 000

*) Luku sisältää myös pienpainatehdedet

tyksen linjaukset liittyvät ennaltaehkäiseviin toimenpiteisiin kuten esimerkiksi aineiston valintaan ja käsittelyyn, onnettomuuksien estämiseen sekä asiallisiin tilaratkaisuihin. Säilytysmenetelmien valinta, laatu ja kehittäminen on säilytystoiminnan ydin. Menetelmiä - konservointia, mikrokuvausta, digitointia ja elektronisen aineiston ylläpitoa - voidaan käyttää sekä ennaltaehkäisevinä että takautuvina. Kirjaston säilytyspolitiikan valmistelu on aloitettu.

Computer Output on Microfilm (COM) eli mikrofilmien tulostus tiedostoista kehittyi voimakkaasti. Mikrokuvaus- ja konservointilaitos on tehnyt COM-tulostuksella testausta yhteistyössä MicroTieto Suomen ja MicroArchiv Systemsin kanssa.

Kansallinen digitointipolitiikka kansainvälistyy

Eurooppalainen digitaalisen kirjaston i2010 kommunikointi on näyttävästi esittänyt kulttuuriperintöä taloudellisenä ja yhteiskunnallisena voimavarana. Kirjallisen kulttuuriperinnön arvo on suoraan yhteydessä tieteen ja innovoinnin tuloksiin ja epäsuorasti taloudelliseen kasvuun ja työllisyyteen.

Mikrokuvaus- ja konservointilaitos valittiin edustamaan Suomea EU:n Centres of Competence -rahoituksen valmisteleavassa kokouksessa Luxemburgissa marraskuussa 2006.

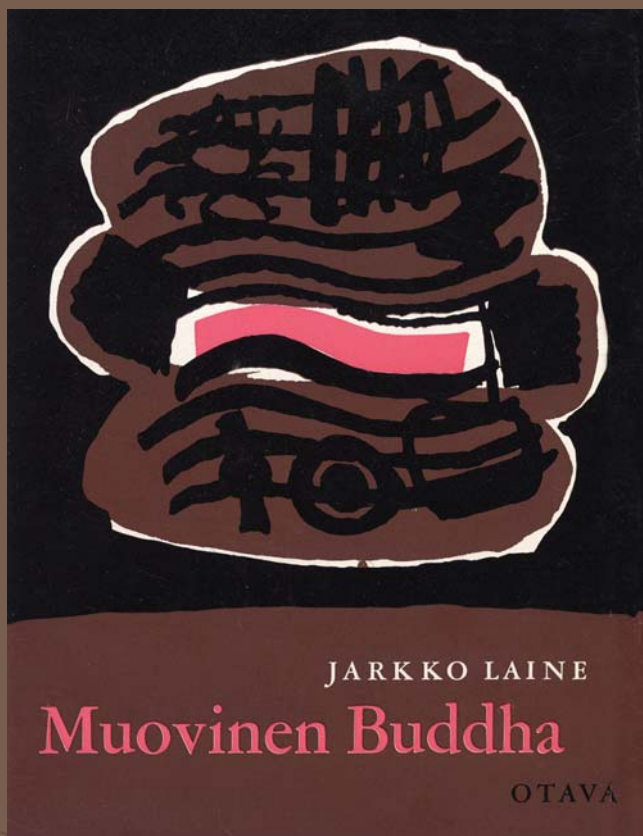
Mikrokuvaus- ja konservointilaitos osallistuu kahteen European Digital Library edistävään Europrojektiin. Digitoinnin rakenteita ja yhteistyötä Euroopassa edistävään kaksivuotiseen MINERVA-EC-jatkoprojektiin, joka alkoi lokakuussa 2006 sekä MichaelPlus-hankkeeseen, jossa toteutetaan eurooppalainen ja kansallinen muistiorganisaatioiden tietovarantojen yhteiskäyttö. Tämä eurooppalainen portaali avattiin 4.12.2006. Kirjasto on projektin suomalainen pääpartneri ja kotimainen koordinaattori, Kansallisarkisto ja Museovirasto muut suomalaiset jäsenet.

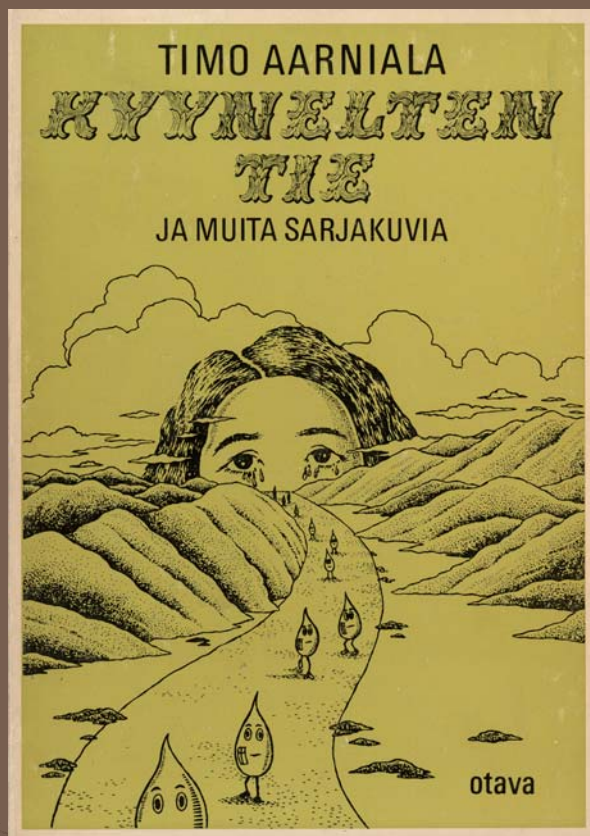
Arkkitehti Gustaf Nyströmin suunnittelema Rotunda-laajennusosa täytti 100 vuotta.

Kansalliskirjaston digitoitujen aineistojen käyttö on vuodessa kasvanut yli miljoonalla sivuhauulla 3,8 miljoonaan sivuhakuun.

Jarkko Laine: Muovinen Buddha. Otava 1967.

Timo Aarniala: Kyyneelten tie ja muita sarjakuvia. Otava 1971.
SHH! Suomalainen underground -näyttely Kansalliskirjastossa
16.11.2006–3.3.2007.

Digitoinnin rakenteiden edistäminen

Kirjastojen, arkistojen ja museoiden digitoit-
tiyhteistyöhön (eKAM) kuuluvien organisaatioi-
den johtajat ovat kirjelmässään opetusminis-
teriölle keväällä 2006 sitoutuneet Kansallisen
digitoitikeskuksen, mikrokuvaus- ja konser-
vointilaitoksen toiminnan kehittämiseen kohti
keskitettyä digitoitikeskusta. Johtajat ovat esit-
täneet Digitaliaa – kansallisia digitaalisia sisältöjä
ja konsortiota – opetusministeriön kautta seuraa-
vaan hallitusohjelmaan.

Muistiorganisaatioiden ja julkishallinnon
yhteinen kansallinen digitaalinen kirjasto on
sisällytetty Vanhasen 1. hallituksen laatimaan
tietoyhteiskuntastrategiaan ja priorisoitu siinä
korkealle. Myös Arkistolaitoksen kansainvälises-
sä arvioinnissa esitettiin Arkistolaitoksen mik-
rokuvaus- ja digitoititoiminnan keskittämistä
Mikkeliin ja laajaa yhteistyötä Mikrokuvaus- ja
konservointilaitoksen kanssa.

eKAMin aineistotyöryhmä laati esiselvityk-
sen muistiorganisaatioiden ensimmäisestä yh-
teisestä digitoitihankkeesta, 1800-luvun Suomi-
arki ja juhla. eKAMin aineisto- ja rahoitustyöryh-
mä tekevät yhteistyötä pilottihankkeen rahoituk-
sen järjestämiseksi. Digitoinnin laatutyökalu Mi-
kaela avattiin 2006. Se kerää tietoja digitoiduista
aineistoista ja tarjoaa mahdollisuuden laadun
parantamiseen.

Tutkimusta edistävää digitoitintia

Helsingin yliopiston laitetoimikunta on myön-
tänyt kirjastolle rahoitusta automaattiskan-
nin hankintaan. Hankinta toteutuu vuonna 2007.
Tutkijoiden kanssa on yhdessä kartoitettu digi-

toitavia lähdeaineistoja. Kirjaston jo digitoimat
aineistot sisälsivät sanomalehtiä, kuntokartoi-
tettua aineistoa, tieliikennehinnastoja (pien-
painatteita) ja vaativaa Pelasta kirja -hankkeen
aineistoa. Käyttäjätilastoja on analysoitu entis-
tä tarkemmin. Digitoidun aineiston käyttäjistä
lähes kolmasosa tulee sivustolle suoraan, ilman
hakukoneita tai vastaavia. Googlen ja muiden ha-
kurobottien automaattinen indeksointi on noin
3,8 miljoonaa sivuhakua.

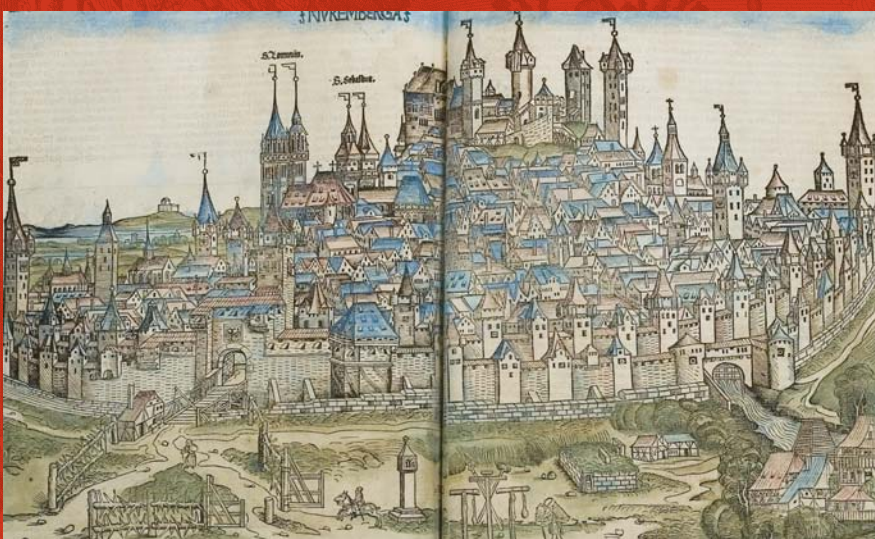
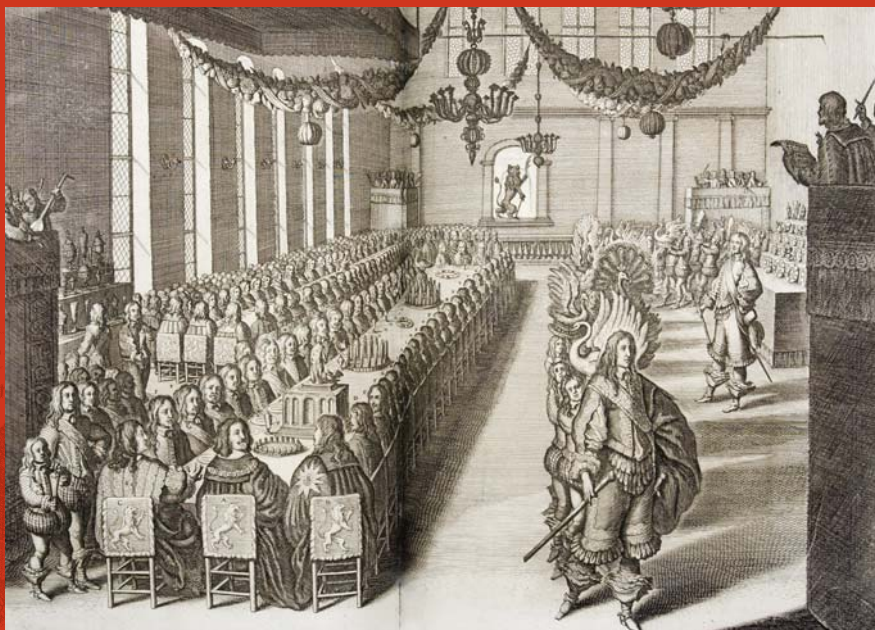
Mikkelin yksikkö kehitti edelleen digitoi-
nin tuotantojärjestelmän toimintavarmuutta,
tehokkuutta ja tallennuskapasiteettia. Uusi jälki-
käsittelyohjelmisto tehostaa digitoidun aineiston
käyttöä ja sen avulla saavutetaan uudenlaisia tut-
kimuksellisia ulottuvuuksia.

Äänitteiden laajamittainen digitoitihanke

Kirjaston äänitedigitoinnin laiteinvestoinnit ja
prosessisuunnittelu toteutetaan Duo-hankkeen
aikana (lokakuu 2005 – joulukuu 2007). Äänite-
digitoitilaitteisto on laaja laitteisto- ja ohjel-
mistokokonaisuus. Järjestelmän hankinta on
kilpailutettu EU-tasolla. Duo-hankkeen koko-
naisbudjetti on tässä vaiheessa lähes 800 000
euroa, tästä suurin osa on Itä-Suomen lääninhal-
lituksen myöntämää. Digitoitavia c-kasetteja on
kansallisessa äänitekokoelmassa noin 40 000.

Schwedischen Frieden
Nürnberg den 26. Herbst

Ruotsalaisten vuonna 1649 järjestämä juhlaillallinen 30-vuotisen sodan päättymisen kunniaksi.
Teoksessa: Theatrum Europaeum.
Theil 6. Frankfurt am Main: Merian 1663.

Nürnberg 1490-luvulla, puupiiros.
Teoksessa: Hartmann Schedel, Liber Chronicarum,
Nürnberg 1493.
Kansalliskirjaston verkkojulkaisu Kiehtova kirja.

Kansalliset kirjastoverkkopalvelut

Kansalliset kirjastoverkkopalvelut on kirjastoille suunnattu palvelukokonaisuus, jonka avulla edistetään tiedonsaantia yhteiskunnassa. Kehittämällä ja palvelukeskusajattelulla pyritään tehokkaaseen resurssien käyttöön.

Kansalliskirjaston Kansallisen elektronisen kirjaston (FinELib) lehtien keskitetty hankinta on osoittautunut erinomaiseksi keinoksi hankkia maahan keskitetysti edullisesti elektronisesti julkaistuja tieteellisiä aikakauslehtiä. Niiden lukumäärä on nykyisin jo 18 600. Tätä täydentävät vielä 273 viitetietokantaa sekä valikoima elektronisia hakuteoksia ja sanakirjoja. Aineistojen valinta tehdään kirjastokonsortion eri alojen asiantuntijoiden kanssa yhteistyössä. Käyttäjät ovat olleet tyytyväisiä tarjontaan. Erityisen tärkeäksi aineisto on koettu yliopistoissa.

Elektronisten aineistojen käyttö kasvaa

Nelli (www.nelliportaali.fi) on kirjastojen asiakkaiden työkalu tiedonhankintaan ja hallintaan. Se kostuu portaalista ja tunnistautumispalveluista, FinELibin kautta lisensoituista elektronisista aineistoista ja Kansalliskirjaston kirjastoille tarjoamista tukipalveluista. Keskitettyä palvelinratkaisua ja ohjelmistoa pidetään yleisesti hyvänä, Nelliin käyttäjistä pääosa on tyytyväisiä portaalin hakuominaisuuksiin ja aineistotarjontaan. Portaalin käyttö on lisääntynyt yliopistoissa, ammattikorkeakoulukirjastoissa ja yleisissä kirjastoissa.

Vuonna 2005 tehtiin elektronisiin lehtiin 5 miljoonaa artikkelilatausta, mutta kasvu on ollut nopeata ja vuonna 2006 määrä oli jo 7 miljoonaa. Aina kun käyttäjä menee hakupolkua kokotekstiin asti, laskuri kirjaa käynnin ylös. Lisensoituun kokotekstiaineistoon kohdistui vuonna 2005 noin 30 miljoonaa hakua, vuonna 2006 määrä oli noussut

jo 43:een miljoonaan. Haku kirjautuu laskuriin aina kun käyttäjä kirjoittaa tietokannassa tekstikenttään hakusanan ja painaa enteriä. Tuloksena käyttäjä saa tietokannan indeksoiman listauksen hakusanaan liittyvistä viitteistä.

Tiedonsaannin edistäminen

Kansalliskirjasto on laatinut yhteistyössä kirjastoverkon kanssa esityksen tiedonsaannin edistämisestä Suomessa. Kansallisen tutkimusta tukevan infrastruktuurin ylläpitoon ja kehittämiseen liittyen yliopisto- ja tutkimuslaitoskirjastot ovat määritelleet huippututkimuksen edellyttämät aineistot. Huippututkimuksen tukeminen on linjassa EU:n 7. puiteohjelman tavoitteiden ja Suomen kansallisten huippututkimustavoitteiden kanssa. Huippututkimuksen aineistojen valinnassa on huomioitu mm. valtioneuvoston periaatepäätös (2005) julkisen tutkimusjärjestelmän rakenteellisesta kehittämisestä sekä tiede- ja teknologianeuvoston strategia (2006).

Kansalliskirjaston ja kirjastoverkon asiantuntijat ovat määritelleet myös Kansalaisen perustietopakettin, joka tukee mm. koululaisten, opiskelijoiden, yrittäjien ja ikääntyvän väestön tiedonsaantia. Kansalaisen perustietopakettin tarkoituksena on lisätä kansalaisten tasa-arvoista tiedonsaantia ja mahdollistaa sen, että esimerkiksi opetuksessa käytettäisiin laadukasta verkkotietoa. Peruspakettiin on koottu suomalaista yhteiskuntaa ja kieltä kuvastavaa tietoa (lakitieto, tilastot, kansallisbiografia, suomen kielen sanakirja), yleishyödyllistä tietoa (kielisanakirjat, tietosanakirjat) sekä kansalliset Linda- ja Arto tietokannat.

Tiedonsaantia tuetaan Suomessa edistämällä avointa julkaisemista. Kirjasto osallistui yhtenä partnerina opetusministeriön rahoittamaan Open

access -hankkeeseen. Kirjaston vastuulla olleen osahankkeen tarkoituksena oli testata avoimia julkaisuarkistosovellutuksia tavoitteena tarjota julkaisuarkiston ylläpitopalvelua niille korkeakouluille ja laitoksille, joilla ei ole mahdollisuuksia omien järjestelmien ylläpitoon. Hanke on keskittynyt julkaisuarkistosovellukseksi valittuun DSpace-ohjelmistoon. Paremman käytettävyyden ja yhteensopivuuden saavuttamiseksi DSpaceen on asennettu lisäohjelmia lisäämään toiminnallisuksia ja parantamaan käytettävyyttä.

DSpace-ohjelmistoa kehitetään konsortio-käyttöön ja Suomen oloihin sopivaksi. Kansalliskirjasto pystyy nyt tarjoamaan DSpace-alustan palveluna, jossa palvelimen ja levytilan ylläpito on keskitetty. Jokainen käyttäjä voi toimia omassa ympäristössään ja esim. määrittellä itselleen oman graafisen ilmeen. Toimintamallia on pilotoitu Helsingin yliopiston E-thesis-palvelulla, ja sen toimivuus on todettu. Hanke on myös mm. tarjonnut asiantuntemusapua eri organisaatioille sekä selvittänyt vapaakappaleiden luovuttamista julkaisuarkistoista.

Digitaalisen kirjaston palvelu- ja työympäristö

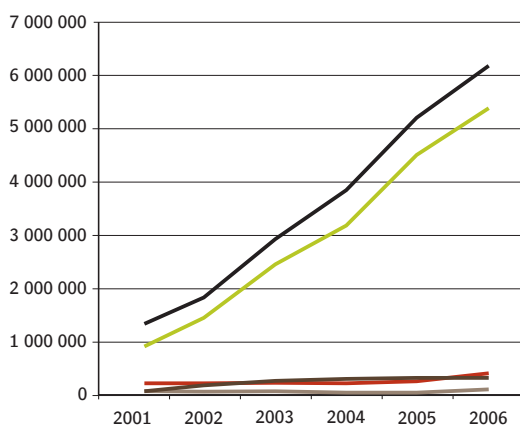
Endeavorin toimittamien kirjasto-ohjelmistojen tilanne kärjistyi vuoden 2006 alussa. Ongelmia pyrittiin korjaamaan neuvottelemalla Endeavorin kanssa. Tukea haettiin myös muilta Endeavor-käyttäjiltä, erityisesti muilta kansalliskirjastoilta. Neuvotteluissa päädyttiin kompromissitulokseen, jolla syntynyt tilanne voitiin purkaa, mutta se ei tyydyttänyt kirjastosektoreita. Asian selvittelyn aikana tilanne muuttui ja yrityskauppojen tuloksena Endeavor myytiin. Kirjasto tutkii kriittisesti tilannetta ohjelmistosovellusten suhteen.

ENCompassin osalta yrityskauppa vauhditti päätöstä luopua sovelluksesta ja korvata se DSpaceella. Vuoden 2007 aikana on tarkoitus siirtää ENCompass-kokoelmat DSpaceen.

Erikoiskirjastojen Erkki-tietokanta perustettiin vuoden 2006 alussa. Ensimmäisenä sinne ovat tallentaneet tietueitaan Arkistolaitoksen kirjastot eli Kansallisarkisto ja seitsemän maakunta-arkistoa. Erkin aineistot ovat haettavissa myös Lindasta.

Tulostetut artikkelit sektoreittain 2001-2006

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	05-06
Yliopistot	940 829	1560 359	2 542 522	3 342 898	4 583 480	5 435 743	18 %
AMK:t	149 693	162 116	192 263	204 301	263 677	406 589	51 %
Tutk.laitokset	36 214	140 462	202 940	296 416	322 204	339 169	5 %
Yleiset kirjastot	42 062	28 567	16 540	13 750	14 023	22 994	61 %
Yhteensä	1 168 798	1 891 504	2 954 265	3 857 365	5 183 384	6 204 490	19 %

Kansallisten tietokantojen tietuemäärät

	2004	2005	2006
LINDA	4 510 000	4 748 000	4 928 000
MANDA	1 953 000	1 983 000	1 988 000
ARTO	969 000	1 049 000	1 230 000

Erkin markkinointi on toistaiseksi ollut maltillista Voyagerin-ongelmien vuoksi.

Kirjaston sisäinen työryhmä on selvittänyt auktoriteettitietokannan perustamista, mutta varsinainen projekti ei ole vielä päässyt alkamaan.

Lisenssoitujen verkkoaineistojen hallinnointia on tehostettu kehittämällä ostopalveluna Halti-tietokantaa.

Kirjastokonsortioiden laitteistouudistushanke sai rahoitusta opetusministeriön rakenteellisen kehittämisen varoista. Laitteistouudistus merkitsee kirjastojärjestelmiin liittyvien prosessien kehittämistä niin, että osaamista jaetaan CSC:n, kansalliskirjaston ja kirjastojen kesken. Kukin osapuoli kehittää omaa erityisosaamisaluettaan.

Kirjastojen yhteistilastointi ja kirjastoverkkopalveluiden vaikuttavuuden arviointi

Kirjastotoiminnan tulosten määrälliset mittarit saadaan tieteellisten kirjastojen KITT-yhteistilastosta. Tilastojärjestelmän teknistä ja sisällöllistä

laatua on parannettu osana kehittämishanketta.

Kirjastoverkkopalveluiden tärkeyttä ja kirjastojen tyytyväisyyttä palveluihin on selvitetty kirjastoille suunnatun asiakaskyselyn avulla. Tulosten perusteella kirjastoverkkopalvelut on kirjastoille tärkeitä ja kirjastot ovat palveluihin tyytyväisiä. Erittäin tyytyväisiä ollaan tietokantoihin liittyviin palveluihin (Linda, Arto, Viola, Fennica ja VESA), aineistohankintaan, standardoinnin kehittämiseen sekä formaatteihin ja luettelointiin liittyvään viestintään. Kehittämiskohteiksi nousivat tieteellisten kirjastojen yhteistilasto KITT, kirjastojärjestelmä Voyager sekä kansallinen tiedonhakuportaali Nelli. Viestintään ja koulutukseen liittyviä kehittämishankkeita saatiin hyvin. Toistuvasti on toivottu Linda ja Arto tietokantojen saamista maksuttomiksi Fennican ja Violan tapaan.

Kirjastotoiminnan vaikuttavuuden arvioinnin kehittäminen on kirjastoverkon yhdessä priorisoima kehittämishanke. Kansalliskirjasto on yhdessä kirjastoverkon kanssa määritellyt vaikuttavuuden arvioinnin kehittämisen vaiheistuksen ja selkeyttänyt työnjakoa kansalliskirjaston ja kirjastoverkon kanssa.

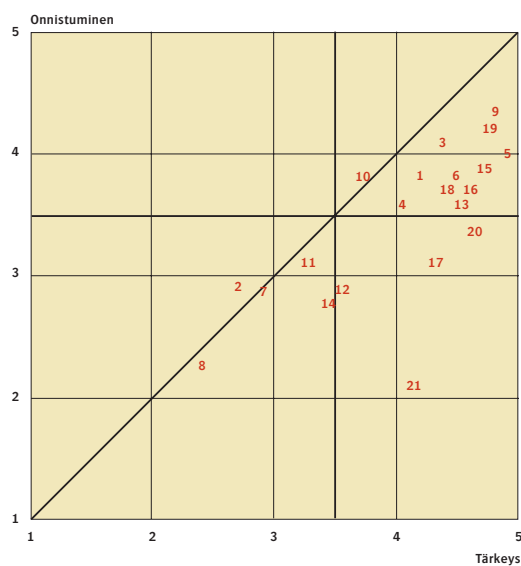

Kirjastoverkkopalvelun asiakaskysely

Nelikenttäänalyysi / kaikki kirjastot:

Kuinka tärkeänä pidätte seuraavia palveluja ja miten Kansalliskirjasto on niissä onnistunut?

1. Tietokanta Arto: hakukäyttö
2. Tietokanta Arto: kopioluettelointi
3. Tietokanta Fennica: hakukäyttö
4. Tietokanta Fennica: kopioluettelointi
5. Tietokanta Linda: hakukäyttö
6. Tietokanta Linda: kopioluettelointi
7. Tietokanta Manda: hakukäyttö
8. Tietokanta Manda: kopioluettelointi
9. Tietokanta Vesa-verkkosanasto
10. Tietokanta Viola: hakukäyttö
11. Tietokanta Viola: kopioluettelointi
12. Verkkoaineisto Doria-kokoelma
13. Verkkoaineisto Hankinta
14. Ylläpito Doria
15. Ylläpito Luettelointisäännöt
16. Ylläpito MARC-formaatit
17. Ylläpito Nelli-portaali
18. Ylläpito Standardit
19. Ylläpito Tunnistepalvelut
20. Ylläpito Voyager
21. Ylläpito Yhteistilasto

Kirjastoverkkopalvelut tarjoavat kansallisten tietokantojen käyttämättömyyden, verkkoaineistojen hankinnan FinELib-konsortion kautta, kirjastosovelluskehitystä, sekä muita kirjastoverkon keskitettyyn palvelukokonaisuuteen valitsemia palveluja. Näitä Kansalliskirjaston palveluja haluttiin tutkia asiakaskyselyllä, johon osallistui yli sata kirjastoa kaikilta kirjastosektoreilta.

Toimenpideohjelman yhteenveto

Kirjastosektoreiden edustajien kanssa sovittiin kirjastoverkkopalveluiden kehittämistoimenpiteistä:

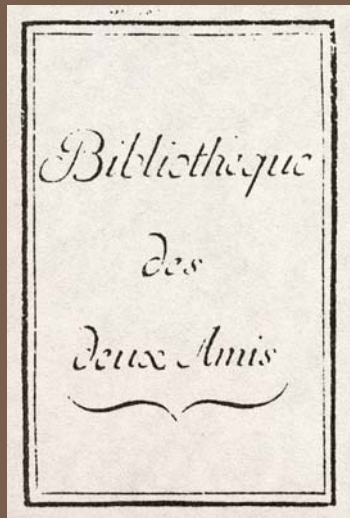
1. KITT-järjestelmän l. tieteellisten kirjastojen yhteistilaston tietokannan tunnuslukutarve kartoitetaan. Teknistä toiminnallisuutta kehitetty keväen 2006 aikana.
2. Manda-tietokantaa vastaavan palvelun (kaukolainaus-ta tukeva monihakumahdollisuus maakuntakirjastojen kokoelmiin) kehittämistä Nelliin pohditaan yleisten kirjastojen kanssa.
3. Asiakaskyselyssä usein toistunut kehittämistoive: yhteistietokantojen (Linda, Arto, Manda) vapaa kansalaiskäyttö, tullaan esittelemään opetusministeriön kirjastohallintotyöryhmälle.
4. Kopioluetteloinnin yhteiset periaatteet selvitetään käyttäjille.
5. Nelliin käyttöliittymää kehitetään.
6. Voyager-järjestelmän kehittämiseen ja neuvotteluihin liittyvää tiedotusta tehostetaan. Kirjastojärjestelmään liittyvät keskeiset ratkaisut tehdään yhteistyössä kirjastosektoreiden kanssa.
7. Eri palvelujen tiedotusta tehostetaan.
8. Kansalliskirjaston tarjoamaa koulutusta kehitetään.
9. Syksyn 2006 aikana laaditaan tietohallintostrategia.

J. V. Snellman, eurooppalainen ajattelija.

Johan Vilhelm Snellmanin 200-vuotis-
juhlavuoden kansainvälinen kiertonäyttely,
Kansalliskirjastossa 18.1.–31.5.2006.

Oskar Nylanderin maalaus J. V. Snellmanista.

Maalauksen omistaa Pohjalainen valtuuskunta.

Kansalliskirjaston kahvilassa ja Agricola-huoneessa kesän 2006 esillä olleeseen Kap Horn – suomalaisia kertomuksia -näyttelyyn tutustui yli tuhat kävijää. Näyttelyavajaisohjelman yllätyksiin kuului suora puhelinyhteys Kap Hornin majakanvartijan Jaime Ojedan ja kirjaston vahtimestari Ricardo Paradan välillä. Kaiuttimen välityksellä avajaisvieraat saattoivat seurata keskustelua Kap Hornin säästä ja näkyvissä olevista laivoista. Håkan Sjöströmin maalaamassa kuvassa ensimmäisenä suomalaistaivana vuonna 1846 Kap Hornin kiertänyt parkki Hercules.

Kirjasto kulttuurilaitoksena

Kulttuuritoiminnan keskeisimpinä tuloksina vuonna 2006 voidaan todeta vilkas kansainvälinen kiertonäyttely-yhteistyö, valtakunnallinen medianäkyvyys ja sen laajeneminen myös uusiin mediakanaviin (nuorisolehdistö, laajalevikkiset ilmaisjakelulehdet ym.) ja Kansalliskirjaston profiloituminen koko kansan kirjastona (eri kansalaisryhmät kävijöinä). Näyttelyiden ja tapahtumien yhteiskumppaneina ovat olleet eri kulttuurilaitokset ja -seurat, Helsingin yliopisto ja muut yliopistot aina Lapin yliopistoa myöten. Kulttuuritapahtumien ja näyttelyiden kävijäkyselyt ovat antaneet hyvää palautetta laadukkaista näyttelyistä ja mielenkiintoisista tapahtumista.

Kansalliskirjaston Galleriassa, Rotundassa ja kahvilassa järjestettiin vuonna 2006 kaikkiaan 13 näyttelyä. Kulttuuritapahtumia järjestettiin 21, konsertteja, runotuokiota, musiikkimatinea, luentotilaisuuksia, Taiteiden yö -tapahtuma sekä yhteistyössä Yhdysvaltojen suurlähetystön kanssa Yhdysvaltain itsenäisyysjulistuksen allekirjoittamiseen liittyvä historiallinen draamatapahtuma *Founding Fathers Benjamin Franklin and John Morton*. Näyttelyissä kävijöiden määrä oli noin 30 000 ja yleisötilaisuuksissa 4 000.

Kansainvälisiä kiertonäyttelyitä

Keskeisimmät kansainväliset näyttelyt olivat J. V. Snellmanin syntymän 200-vuotisjuhluvuoden kiertonäyttely *J. V. Snellman – eurooppalainen ajattelija* ja Suomen EU-puheenjohtajuuden kunniaksi järjestetty näyttely Eurooppalainen *Mon-repos*. Näyttely oli esillä Kansalliskirjaston Galleriassa 18.1.–31.5. ja lähti sen jälkeen kiertämään kolmena eri kieliversiona (suomi-ruotsi, sak-

sa-suomi ja suomi-venäjä) Suomeen, Ruotsiin, Unkariin, Viroon, Latviaan, Saksaan ja Venäjälle. Lisäksi Saksassa kiersi kirjaston 2002 tuottama näyttely *ABC – lukeminen esivallan palveluksessa*, jonka avajaiset pidettiin kesäkuussa Suomen Saksan-instituutissa Berliinissä.

Juhlavuosinäyttelyitä ja – tapahtumia

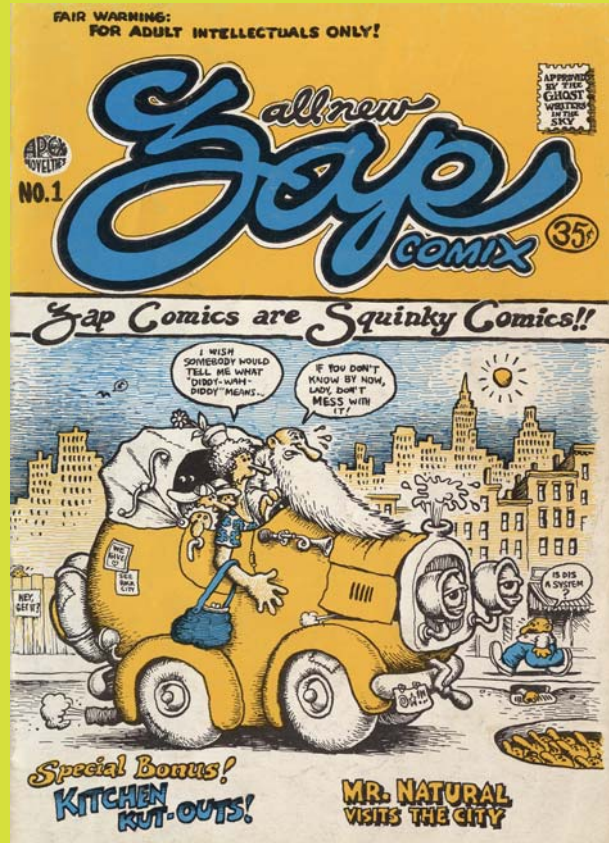
Monien näyttelyiden teemat ovat liittyneet juhluvuositapahtumiin. Henrik Ibsen 100 vuotta -näyttely järjestettiin yhteistyössä Helsingin yliopiston teatteritieteen laitoksen kanssa. Näytelyn suunnittelu oli nivelletty teatteritieteen aineopintoihin niin, että 7 teatteritieteen opiskelijaa suunnitteli opintoviikkosuorituksena näytelyn sisällön ja esillepanon. Näyttelyn yhteydessä järjestettiin Ibsen-luentosarja yhteistyössä Helsingin yliopiston taiteiden tutkimuslaitoksen kanssa. Rotunda-näyttelyn Äänioikeus 100 vuotta teemalle annettiin aiheen tärkeyden takia runsaasti palstatilaa. Suomen kirjataiteen komitean kanssa järjestettiin Rotundaan näyttely *Kirjaveliöt 60 vuotta*. Juhlavuoteen liittyi myös Suomen Kirjainstituutin ja Suomen kirjataiteen komitean kanssa järjestetty seminaari *Kirja esteettisenä elämyksenä*.

Yhteistyössä Kirjailija- ja taiteilijaryhmä *Kiilarin* kanssa järjestettiin kahvilanäyttely *Kiilarin 70 vuotta* sekä viisi runotuokiota ja musiikkimatinea. Runsaasti uusia kävijöitä toi myös tullessaan kahvilan *Kap Horn -purjehdusnäyttely* (yli 1000 kävijää). Näyttelyyn liittyi myös luentosarja *Nalle Puh 80 vuotta* houkutti puolestaan lapsia Kansalliskirjastoon.

Special Bonus!
KITCHEN
KUT-OUTS!

Markku Into: Tuonela Rock. Gummerus 1971.

Zap Comix 1/1967.

SHH! Suomalainen underground -näyttely
Kansalliskirjastossa 16.11.2006–3.3.2007.

FAIR WARNING:
FOR ADULT INTELLECTUALS ONLY!

Professori Glenda Gossin suurtyö, Jean Sibeliuksen Kullervo-sinfonian kriittinen editio julkistettiin yliopiston juhlasalissa 15.3. Kuvassa vasemmalta rehtori Ilkka Niiniluoto, kansleri Kari Raivio, professori Goss, kustantaja Breitkopf & Härtel'in edustaja johtaja Lieselotte Sievers, Sibeliuksen koottujen teosten toimituskunnan puheenjohtaja Esko Häkli, Gunilla Häkli ja ylikirjastonhoitaja Kai Ekholm.

Yhdysvaltain suurlähetystö järjesti 21.9.2006 Kansalliskirjastossa performanssin "Founding Fathers Benjamin Franklin ja John Morton". Suomalaisyyntyinen Morton oli 1776 yksi Yhdysvaltain itsenäisyyssu- listuksen allekirjoittajista.

Underground-näyttelystä mediatapahtuma

Varsinaiseksi media- ja uutistapahtumaksi muodostui Kansalliskirjaston Galleriassa mar- raskuussa avattu näyttely SHH! Suomalainen underground. Näyttelyä uutisoitiin paitsi eri tv-kanavilla ja päälehdissä, myös ns. nuorten aikuisten ja laajalevikkisten ilmaisjakelulehtien palstoilla. Näyttely ja luentotilaisuudet virittivät mediassa keskustelua, mitä vaikutusta under- ground-liikkeellä oli ja missä underground tänä päivänä vaikuttaa. Underground-näyttelyllä, -luentosarjalla ja -konsertilla Kansalliskirjasto on tavoittanut aivan uusia kävijöitä, myös paljon nuorisoa. Kansalliskirjaston profiili on under- ground-näyttelyn ja -julkaisun myötä julkisuu- dessa monimuotoistunut. Näyttelyn yhteydessä julistettiin keruuhanke: underground-aineisto Kansalliskirjastoon. Hanke on jo syksyllä tuot- tanut arvokkaan lahjoituksen: 111 underground- jälkivaikutteista pienlehteä kansalliskokoelmaan.

Valtakunnallisia ja kansainvälisiä suurhankkeita

Ylästeen ja lukioiden oppilaille suunnattu kansal- listen kulttuurilaitosten ja opetushallituksen yh- teinen pedagoginen hanke Kulttuurin laajakaista eteni vuoden aikana pilottikoulujen käynteihin lokakuussa. Myös opettajien koulutus hanketta varten on käynnistynyt. Kulttuurilaitoksia esitel- lyt monivärinen kirja saatiin vuodenvaihteeseen mennessä painovalmiiksi. Opetushallitus jakaa teosta maan oppilaitoksiin.

Vuonna 2006 osallistuttiin myös valtakun- nallisiin Suomen sota 200 vuotta -toimikunnan ja Agricola-juhlavuosi 450 vuotta -hankkeisiin. Lisäksi kirjasto käynnisti vaativan yhteistyöhank- keen Venäjän kanssa Venäjän aarteet -näyttelyn järjestämiseksi lähivuosina Kansalliskirjastossa.

Kirjailija, kansanrunouden kerääjä ja sittemmin Helsingin yliopiston suomenkielen lehtori Carl Axel Gottlund julkaisi vuosina 1828–1832 savon murteella kirjoitetun ”Otawaeli suomalaisia huwituksia”, joka oli merkkitapaus aikalaiskirjojen joukossa.

Suomen Säveltäjät ry on tukenut Väinö Raition käsikirjoitusarkiston säilyttämistä Pelasta kirja -ohjelmassa 20 000 eurolla. Kuvassa yhdistyksen puheenjohtaja, säveltäjä Mikko Heiniö ja toiminnanjohtaja Annu Mikkonen.

Kulttuuriperintörahas- to ja varainhankinta

Kansalliskirjaston kulttuuriperintörahas-
to tarkoituksena on hankkia lahjoituksia tu-
kemaan kirjastoa sen taistelussa julkaisuperin-
nön tuhoutumista vastaan. Vuoden 2006 aikana
rahaston ja ystävverkoston toiminta vakiin-
nuttettiin ja varainhankinnan työkaluna käytettiin
Pelasta Kirja -ohjelmaa. Lisäksi saatiin useita ni-
mikkorahastolahjoituksia ja myös ystävatoiminta
osoitti suuren suosionsa.

Pelasta Kirja

Pelasta Kirja -lahjoituskampanja hankkii rahoitusta konservointia ja digitointia pikaisesti tarvitseville kirjoille ja muulle aineistolle. Kampanja jatkui toista vuotta saaden laajasti näkyvyyttä eri medioissa. Varoja kampanja keräsi 84 000 euroa, joilla on tuettu 30 kohteen pelastamista. Myös ensimmäisten konservoitujen ja digitoitujen teosten verkkokäyttöä on testattu.

Kulttuuriperintörahas-
to hyväksi on käynnistetty kuusi merkkipäiväkeräystä ja perustettu viisi uutta nimikkorahastoa. Ensimmäinen itsenäinen rahasto on perustettu hoitamaan toimi-

tusjohtaja Ilkka Paateron 250 000 euron lahjoitusta. Rehtori on vahvistanut säännöt ja asettanut oman hoitokunnan tälle Ilkka ja Ulla Paateron rahastoksi nimetyille tulokkaalle. Rahaston tarkoituksena on tukea laajasti Kansalliskirjaston kulttuuriperintöä kokoelmien täydennyshankinnoilla, edistämällä digitointia ja parantamalla luetteloiden laatua.

Kansalliskirjaston ystävät

Kansalliskirjaston ystävät on kirjojen ystävien ja kirjaston toiminnasta ja tukemisesta kiinnostuneiden yhteistyöverkosto. Ystäville on järjestetty keväällä konsertti ja syksyllä Ruotsin kuninkaallisen kirjaston ystävien vierailun yhteydessä teemailta sekä retki Porvooseen. Vuoden päätteeksi on järjestetty ylikirjastonhoitajan jouluvastaanotto. Lisäksi ystävät ja tukijat ovat saaneet kutsut kirjaston näyttelyiden avajaisiin sekä Sibelius-tutkimushankkeen yhteydessä järjestettyyn esitelmä- ja konserttitilaisuuteen. Ystävverkostoon kuului vuoden lopussa noin 200 jäsentä.

Professori Heikki Solin on vuosittain mittavien lahjoitustensa kautta kartuttanut merkittäväällä tavalla Kansalliskirjaston klassillisen filologian ja antiikin tutkimuksen kokoelmia. Professori Heikki Solin lahjoitustilaisuudessa 2.3.2006.

Jarl Thesleff lahjoitti kirjastolle kenraali Alexander Amatus Thesleffin vuoden 1813 sotapäiväkirjan, joka kuvaa venäläisen armeijan ja Napoleonin joukkojen välisiä taisteluja halki Saksan aina Pariisiin saakka. Lahjoitustilaisuudessa 14.2.2006 ylikirjastonhoitaja Kai Ekholm, lahjoittaja Jarl Thesleff, kansleri Kari Raivio, professori Irma Thesleff ja professori Matti Klinge.

Toimitusjohtaja Ilkka Paatero on lahjoittanut Kansalliskirjastolle 250 000 euroa Ilkka ja Ulla Paateron rahaston perustamiseksi. Rahaston tarkoituksena on tukea Kansalliskirjaston kulttuuriperinnön kartuttamista, säilyttämistä ja tunnetuksi tekemistä. Varoista voidaan myöntää myös apurahoja ja stipendejä kulttuuriperintöön liittyvää tutkimusta tai julkaisutoimintaa varten. Rahaston perustamistilaisuudessa 27.11.2006 lahjoittajat ja yliopiston rehtori Ilkka Niiniluoto.

Hallintojohtaja Kari Suokko ja hänen vaimonsa FM Tuulikki Suokko tutustuivat Kansalliskirjastossa vanhoihin Suomen karttoihin, joiden konservointia ja digitointia Suokon nimikkorahasto aluksi rahoittaa.

Pelasta Kirja -kampanjan lahjoittajat 2006

Toimitusjohtaja Pauli Aalto-Setälä, kirjastonhoitaja Maire Aho, dosentti Tuomo Aho, Niina Eronen, Helsingin Sanomain Säätiö, FM Maria Hokkanen, FM Anna Maria Hyvämäki, arkkitehti Eero Hyvämäki, arkistonjohtaja Riitta Itälä, Kalevala Korun Kulttuurisäätiö, DI Kari Karjalainen, FM Anne Kaukonen, KTM Harri Korjonen, DI Juha Korkeila, Hely Korpela, professori, ylilääkäri Aarne I. Koskimies, FM Ritva Koskipää, Kuopion Isänmaallinen Seura ry, Rita Kuusakoski-Peltonen, Kymin Osakeyhtiön 100-vuotissäätiö, FM Leena Lindqvist, lehtori Pia Mänttari, Eero Niinikosken rahasto, hallituksen puheenjohtaja KTM Juha Nurminen, lehtori Eila Passoja, Markus Peltonen, tarkastuspäällikkö Esa Pirilä, kirjastonhoitaja Eliisa Puolimatka, instrumenttitekniikko Eero Rantalaiho, Helena ja Jyrki Rautala, TM Aaro Rytönen, Hilikka Skyttä, Suomen kääntäjien ja tulkkien liitto, Suomen Säveltäjät ry:n Väinö Raition rahasto, DI Markku Tiili, FM Jarkko Tolvanen, Seija Uitto, ekonomi Marja Elina Veräjänkorva, Eva Virkkunen, Hannele ja Raimo Voipio, Inkeri Voipio, lehtori Marja Voipio, lehtori Leena-Maija Åberg-Reinke, Äänekosken liike- ja virkanaiset ry.

Perustetut uudet rahastot

Ilkka ja Ulla Paateron rahasto

Ari Aallon nimikkorahasto

Anu Karessuon nimikkorahasto

Vesa Kauton nimikkorahasto

Päivi Setälän nimikkorahasto

Kari Suokon nimikkorahasto

25 § (29.6.2006/586)**Kansalliskirjasto**

Helsingin yliopiston yhteydessä toimii Kansalliskirjasto. Kansalliskirjasto vastaa toimialallaan kansallisen kulttuuriperinnön ja muiden kokoelmien ylläpidosta sekä niihin liittyvästä tiedonvälityksestä ja tietopalvelusta.

Kansalliskirjaston tehtävänä on kehittää ja tarjota kansallisia palveluja yliopistojen kirjastoille, yleisille kirjastoille, ammattikorkeakoulukirjastoille ja erikoiskirjastoille sekä edistää kirjastoalan kotimaista ja kansainvälistä yhteistyötä. Kansalliskirjaston tehtävistä on lisäksi voimassa, mitä vapaakappaleissa (420/1980) säädetään.

25 a § (29.6.2006/586)**Kansalliskirjaston johtokunta**

Kansalliskirjastolla on johtokunta. Johtokunnassa on enintään 13 jäsentä ja heillä on henkilökohtaiset varajäsenet. Helsingin yliopiston konsistori nimittää johtokunnan jäsenet ja varajäsenet sekä jäsenten keskuudesta johtokunnan puheenjohtajan.

Opetusministeriö tekee konsistorille esityksen ministeriötä ja kirjastoja edustavista jäsenistä ja heidän varajäsenistään kirjastoja kuultuaan. Helsingin yliopiston ehdotuksesta konsistori nimittää johtokuntaan yhtä monta jäsentä ja heidän varajäsentään kuin opetusministeriön ehdotuksessa on. Lisäksi johtokuntaan nimitetään enintään kolme jäsentä ja heille varajäsenet opetusministeriön ja Helsingin yliopiston yhteisen ehdotuksen perusteella.

Johtokunnan tehtävistä säädetään asetuksella.

L:lla 586/2006 lisätty 25 a § tulee voimaan 1.8.2006.

25 § (29.6.2006/586)**Nationalbiblioteket**

I samband med Helsingfors universitet finns Nationalbiblioteket. Nationalbiblioteket svarar på sitt område för bevarandet av det nationella kulturarvet och andra samlingar samt för informationsförmedling och informationstjänst i anslutning till dem.

Nationalbiblioteket har till uppgift att utveckla och erbjuda nationella tjänster för universitetsbiblioteken, de allmänna biblioteken, yrkeshögskolornas bibliotek och specialbiblioteken samt att främja det inhemska och internationella samarbetet på biblioteksområdet. I fråga om Nationalbibliotekets uppgifter gäller också lagen om friexemplar (420/1980).

25 a § (29.6.2006/586)**Nationalbibliotekets direktion**

Nationalbiblioteket har en direktion. Direktionen har högst 13 medlemmar med personliga ersättare. Konsistoriet vid Helsingfors universitet utnämner medlemmarna och ersättarna samt bland medlemmarna direktionens ordförande.

Undervisningsministeriet gör efter att ha hört biblioteken en framställning till konsistoriet om medlemmar och ersättare som företräder ministeriet och biblioteken. På förslag av Helsingfors universitet utnämner konsistoriet lika många medlemmar och ersättare till direktionen som undervisningsministeriets förslag omfattar. Till direktionen utnämns även högst tre medlemmar med ersättare på basis av ett gemensamt förslag från undervisningsministeriet och Helsingfors universitet.

Bestämmelser om direktionens uppgifter utfärdas genom förordning.

Organisaatio ja henkilöstö

Kirjaston toimialan uudistamista koskeva valmistelu saatiin päätökseen kun Yliopistolain ja -asetuksen 25. § astuivat voimaan 1.8.2006. Tätä edelsi niin opetusministeriön kuin yliopistonkin työryhmien laajapohjainen työskentely ja raporttien valmistuminen. Päätökset laajentavat merkittävästi kirjaston vastuuta kansallisesta tietohuollosta ja tiedonsaannin lisäämisestä.

Kirjasto käynnisti organisaatiouudistuksen valmistelun keväällä 2006. Uuden organisaation tavoitteena on vastata kansallisten vastuiden uusiin haasteisiin. Valmisteluun ovat osallistuneet johtoryhmän lisäksi tiiminvetäjät ja koko henkilöstö. Tavoitteena on saada organisaatiouudistus päätökseen kevään 2007 aikana.

Toiminnanohjauksen ja johtamisen kehittäminen

Johtoryhmän jäsenet ovat osallistuneet johtamiskoulutukseen ja johtamisen arviointi (Farax) tehtiin toistamiseen. Tavoitteena oli tulosten parantaminen 10 prosentilla ja se saavutettiin kohtuullisesti. Johtamisen tuloskortit on päivitetty arvioinnin tulosten mukaisesti. Tiiminvetäjät ovat osallistuneet esimieskoulutukseen.

Toiminnanohjauksen kehittämisessä on otettu huomioon kirjaston oman momentin asetamat vaatimukset ja organisaation uudistaminen. Ministeriön ja yliopiston edustajien kanssa on sovittu toiminnanohjaukseen liittyvästä valmisteluyhteistyöstä.

Johdon tietojärjestelmäprojektin ensimmäinen vaihe on päättynyt ja järjestelmä kattaa dokumenttien hallinnan. Jatkokehittämisestä sovitaan seuraavassa toimintasuunnitelmassa.

Viestintä

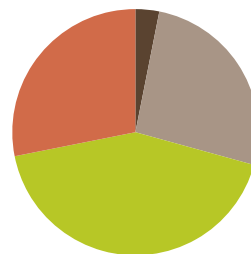
Kirjasto teki toimialamuutosta tunnetuksi tehokkaalla tiedotuskampanjalla ja uudisti visuaalisen julkaisupankin sekä logon nimenmuutoksen mukaisesti. Viestintäsuunnitelmien laadinta on käynnistetty asiakkuuksien mukaisesti.

Kirjaston www-sivujen siirtämistä Helsingin yliopiston uuteen Stato-julkaisujärjestelmään valmisteltiin. Www.kansalliskirjasto.fi-sivuston käyttöönottoprojekti saatiin vuoden loppuun mennessä testausvaiheeseen.

Strateginen henkilöstösuunnittelu

Kirjaston henkilöstösuunnitelman laadinta on siirretty keväälle 2007 käynnistettäväksi organisaatiouudistuksen yhteydessä. Suunnittelussa otetaan huomioon yliopiston henkilöstöpoliittinen ohjelma ja tuottavuusohjelman asettamat vaatimukset. Kirjaston kriittisenä tavoitteena on

Tehtävien vaativuustasojakauma

- Tasot 15–12
- Tasot 11–9
- Tasot 8–6
- Tasot 5–3

Organisaatio

suunnitelmallisesti vähentää palkkakustannusten suhteellista osuutta kokonaiskustannuksissa.

Uusi palkkausjärjestelmä on otettu käyttöön vuoden 2006 aikana. Vaatimustasojen määrittely oli myös osa henkilöstörakenteen kehittämistä. Kirjasto ei saanut kaikkia arviointilinjauksiaan hyväksytyä, mikä erityisesti asiantuntijatehtävien osalta aikaansai rakenteellista vääristymää. Tätä pyritään korjaamaan seuraavassa säännönmukaisessa käsittelyssä.

Vuonna 2006 kansalliskirjasto työllisti 287 henkilöä, joista määräaikaisia oli 87 eli 30,3 %. Kirjastossa oli vuoden lopussa 191 vakinaista virkaa ja 22 työsuhteista tehtävää. Uusia virkoja perustettiin 1 ja 1 virka lakkautettiin. Vuoden aikana oli 10 vakinaisen viran täyttöä, 2 vakinaisen tehtävän täyttöä, 8 irtisanoutui, joista 3 siirtyi eläkkeelle, 2 siirtyi muun työnantajan palvelukseen ja 3 nimitystä kirjaston sisällä toiseen virkaan tai tehtävään. Virkojen ja tehtävän nimien muutoksia tehtiin 49. Vuoden 2006 lopussa kirjastossa oli 250 hyväksytyä tehtäväkuvausta.

Henkilöstömenot olivat vuonna 2006 yhteensä 9 379 013 euroa, josta budjettirahoituksen osuus oli 7 730 182 euroa, maksullisen palvelutoiminnan osuus 821 816 euroa ja muun rahoituksen osuus 827 015 euroa.

Osaamisen kehittäminen -osaamiskartta

Tulevaisuuden osaamistarpeisiin vastaamiseksi on laadittu Kansalliskirjaston osaamiskartta kirjaston ydintehtävittäin. Tiimit ovat tuottaneet omia osaamiskarttojaan ja joissakin tiimeissä on tehty osaamisen arviointia. Organisaationmuutossuunnitelmat ovat vaikuttaneet siihen, että tiimitasolla työssä ei ole edetty osaamisen kuvausta pitemmälle, vaan jääty odottamaan uuden organisaation rakennetta ja sen vaatimaa tarkastelua.

Työhyvinvointi ja henkilöstökoulutus

Työyhteisön hyvinvoinnin ja toiminnan edistämiseksi kirjastossa käydään vuosittain kehityskeskustelut. Näiden lisäksi on käyty erikseen palkkausjärjestelmään liittyen sekä tehtävien vaativuus- että palkkakeskustelut. Keskustelut ovat toimineet myös osana osaamiskartoitusta.

Vuoden 2006 aikana koko kirjasto toteutti Työturvallisuuslain edellyttämän riskien arvioinnin. Työ on tehty yhteistyössä Helsingin yliopiston työsuojeluorganisaation kanssa.

Kansalliskirjaston henkilöstölle tarjottu yhteinen koulutus on koostunut mm. arkisto-, tie-

tosuoja- ja tietoteknisestä koulutuksesta. Tiimien vetäjille on järjestetty koulutusta mm. uusien sähköisten työryhmäalueiden käyttöönottoon. Kirjaston muutosprosessia on tuettu koko henkilöstön keskustelu- ja tiedotustilaisuuksien ns. kirjaston torin muodossa.

Osana kirjaston toiminnan arviointia ja kehittämistä kirjasto toteutti valtionhallinnon yleisesti käyttämän työtyytyväisyyskyselyn. Kirjaston vastausprosentti oli 60,8 %. Työtyytyväisyysindeksi oli 3,14 valtion vertailulukeman ollessa 3,27. Tulosten perusteella toimenpiteitä kohdistetaan erityisesti sisäisen tiedonkulun parantamiseen ja yhtenäisten käytäntöjen varmistamiseen. Arviointi toteutetaan parin vuoden välein.

Kansallisten kokoelmien tilat

Kirjaston tilakustannukset ja -määrät kasvavat seuraavan 10 vuoden aikana, koska lakisääteisen kansallisen aineiston määrä ei vähene. Samaan aikaan kuitenkin yliopistolta edellytetään tilakustannusten vähentämistä, mikä kirjaston kannalta on ongelmallista. Porthanian tiloja ei oteta käyttöön vuonna 2007, koska kirjasto ei saanut lisärahoitusta kasvaneisiin yksikköhintoihin. Kirjaston päärakennuksen korjaukset käynnistyvät vasta vuonna 2010 ja sitä koskeva suunnittelu alkaa vuonna 2008.

Laadunhallinta

Yliopisto valmistautui vuonna 2007 toteutettavaan auditointiin. Kirjasto on osallistunut kirjastojen laatutyöhön yliopistossa ja yliopistokirjastojen verkostossa ja on mukana yliopiston erillislaitosten laatutyöryhmässä. Kirjaston oma ryhmä on valmistellut toiminnan ja tulosten arvioimiseksi laatumatriisin. Laadunvarmistusjärjestelmän kehittäminen jatkuu keväällä 2007, jolloin laaditan toimintakäsikirja ja prosessikuvaukset.

Ensipäiväkuori ja taiteilija Pekka Piipon suunnittelema postimerkki julkaistiin 11.1.2006 juhlistamaan Kansalliskirjaston toimialan laajennusta ja nimenmuutosta, jotka saivat lainvoiman 1.8. lähtien.

Talous

Kansalliskirjastolle myönnettiin perusvoimavaroja vuodelle 2006 yhteensä 15 660 500 euroa. Tilakustannusten osuus toimintamäärärahoista oli 4 285 618 euroa. Tilakustannukset mukaan lukien opetusministeriön valtakunnallinen rahoitusosuus oli 11 900 000 euroa ja Helsingin yliopiston 3 428 500 euroa sisältäen 20 000 euron hankerahoituksen Helsingin yliopiston väitöstietoihin ja tiivistelmiin. Valtakunnallisiin ohjelmiin myönnettiin 332 000 euroa, joka koostui kansalliseen digitointiohjelmaan myönnettystä 190 000 eurosta ja FinELibin humanististen ja yhteiskuntatieteellisten e-aineistojen hankintaan myönnettystä 142 000 eurosta. Helsingin yliopisto antoi vuoden kuluessa Kansalliskirjaston käyttöön lisärahoitusta yhteensä 299 255 euroa ja kulttuuriperintörahostosta siirrettiin 61 428 euroa Pelasta kirja -kulujen kattamiseksi. Lisäksi vuodelta 2005 siirtyi varoja vuoden 2006 toimintamäärärahoihin yhteensä 3 047 746 euroa.

Kansalliskirjaston maksullisen palvelutoiminnan bruttotulot olivat 1 646 714 euroa, sisältäen opetusministeriön keskitetysti rahoittaman osuuden yleisten kirjastojen kansallisten peruspalvelujen käytöstä. Tuottoja perusvoimavaroihin karttui 2 922 euroa. Edelliseen vuoteen verraten maksullisen palvelutoiminnan tuotot laskivat noin 15 %. Laskun syynä olivat ennen kaikkea poikkeuksellisen suuret tuotot vuonna 2005, kun Nelli-portaali otettiin käyttöön yleisten kirjastojen sektorilla ja portaalin suuret lisenssimaksut laskutettiin.

Kansalliskirjastolla oli käytettävissään erillisrahoitusta ja hankerahoitusta yhteensä 3 115 970 euroa, sisältäen opetusministeriön keskitetysti rahoittaman osuuden ammattikorkeakoulujen kansallisten palveluiden käytöstä ja osasta elektronisen kirjallisuuden hankin-

taa. Erillismäärärahojen merkittävään nousuun vuoteen 2005 verraten vaikuttivat muun muassa Kansalliskirjaston toimialan laajentamiseen myönnetty rahoitus, Michael Plus -hankkeen käynnistyminen sekä Sibelius -hankkeelle myönnetty lisärahoitus.

Erillisvoimavaroihin sisältyy opetusministeriön keskitetysti rahoittama osuus ammattikorkeakoulujen kansallisten palveluiden käytöstä ja osasta elektronisen kirjallisuuden hankintaa. Helsingin yliopisto esitti korkeakoulujen kirjastokonsortioiden laiteuudistukseen liittyvää rakenteellisen kehittämisen hanketta opetusministeriölle ja osa rahoituksesta, 475 000 euroa, annettiin käyttöön vuoden 2006 lopussa.

Kansalliskirjastolla oli näin ollen toimintaansa käytettäviä varoja yhteensä noin 23,8 milj. euroa, mikä oli noin 2 % enemmän kuin edellisellä vuonna.

Kansalliskirjaston kokonaismenot vuonna 2006 olivat yhteensä 20 772 213 euroa. Kasvua edelliseen vuoteen verraten oli noin 6 %. Budjettimenojen osuus oli 17 294 531 euroa, josta keskitettyjen tilakustannusten osuus oli 4 403 211 euroa. Maksullisen palvelutoiminnan menot laskivat noin 9 % ollen 1 568 306 euroa. Muiden rahoituslähteiden menot nousivat peräti 36 % 1 909 376 euroon.

Kansalliskirjaston suurimmat menoerät olivat henkilöstökulut (45 % kokonaismenoista) ja elektronisten aineistojen lisenssit (16 % kokonaismenoista) sekä keskitetyt tilakustannukset (21 % kokonaismenoista). Henkilöstökulut nousivat 7 % vuodesta 2005 ja elektronisten aineistojen lisenssimaksut 8 % vuoteen 2005 verraten. Tilakustannusten nousu oli 5 %. Kirjastoaineiston menot nousivat 19 % johtuen siitä, että kirjastolle vuonna 2005 myönnetty 178 500 euroa

kirjastoaineiston täydennyshankintoihin käytettiin lähes kokonaisuudessaan vuonna 2006.

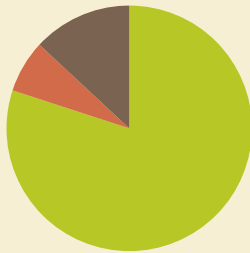
Investointikulut sekä atk-ylläpidon kulut sekä puolestaan laskivat 25 % edelliseen vuoteen verraten. Toimistotarvikekulut vähenivät niin ikään noin 15 %.

Kansallisen elektronisen kirjaston ja Nelli-portaalin osuus budjettimenoista oli yhteensä 3 205 350 euroa, josta elektronisten aineistojen lisenssien osuus oli 2 649 318 euroa. Kansallisen

elektronisen kirjaston osuus maksullisen palvelutoiminnan menoista oli 131 442 euroa, Nelli-portaalin 150 874 euroa, Tietokantojen 364 984 euroa ja mikrokuvaus- ja konservointilaitoksen 487 498 euroa.

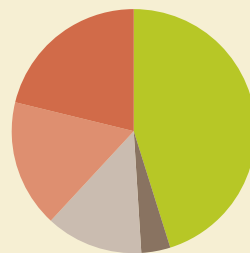
Muut rahoituslähteet sisältävät opetusministeriön keskitetysti rahoittaman osuuden ammatikorkeakoulukirjastojen elektronisten aineistojen lisenssimaksuista. Toteutunut summa oli 553 217 euroa.

Kansalliskirjaston voimavarat

- Perusvoimavarat
- Maksullinen toiminta
- Erillismäärärahat

Kansalliskirjaston menot

- Henkilöstö
- Kirjastoaineisto
- Elektroninen aineisto
- Muu
- Tilat

Voimavarat ja tulot

	2004 euroa	2005 euroa	2006 euroa
Perusvoimavarat yhteensä	18 503 239	19 298 362	19 068 899
Toimintamääräraha, myönnetty	15 282 600	15 494 400	15 660 500
Toimintamääräraha, erillismyönnot	49 639	435 795	299 225
Toimintamääräraha, ed. vuodelta siirtynyt	3 171 000	3 368 166	3 047 746
Rahastoista siirretyt voimavarat	-	-	61 428
Maksullisen palvelutoiminnan tulot	1 496 902	1 927 401	1 646 714
Erillismäärärahat	2 541 768	1 977 718	3 115 970
Voimavarat yhteensä	22 541 908	23 203 481	23 834 505

Menot

	2004 euroa	2005 euroa	2006 euroa
Budjettimenot yhteensä	11 149 902	12 251 439	12 891 319
Henkilöstö	6 935 289	7 319 094	7 730 182
Kirjastoaineisto	669 106	668 257	800 212
Elektronisen aineiston lisenssit	1 958 275	2 433 323	2 675 242
Muu	1 587 232	1 830 764	1 685 683
Muut rahoitusmenot	2 944 472	3 143 932	3 477 682
Maksullinen palvelutoiminta	1 205 783	1 725 392	1 568 306
Henkilöstö	673 904	750 649	821 816
Muu	531 880	974 743	746 490
Muut rahoituslähteet	1 738 689	1 418 540	1 909 376
Henkilöstö	551 292	706 615	827 015
Muu	1 187 397	711 925	1 082 361
Menot ilman tilakustannuksia	14 094 374	15 395 371	16 369 001
Tilakustannukset	4 277 400	4 201 186	4 403 211
Menot yhteensä	18 371 774	19 596 557	20 772 213

Liitteet

Lahjoitukset

Kirjalahjoitukset:

- Tšekinkielinen kirjallisuus, kääntäjä Kirsti Siraste
- Venäläinen emigranttikirjallisuus, professori Nikita Struven ja Russkaja emigratsijasäätiö
- Suomalaisia kauno- ja tietokirjariteetteja, 1800-luku, Helsingin kaupunginkirjasto
- Punk- ja undergroundlehtiä vuosilta 1977–1983, professori Jyrki Siukonen
- Makedonialainen Kalevala (ensi kerran makedoniaksi käännetty), entinen Jugoslavian tasavalta Makedonia
- Z. Topeliuksen *En resa i Finland*, Ulkoasiainministeriön kirjasto.

Käsikirjoitukset:

- Jean Sibeliuksen sävellyskäsikirjoitus ”Kotikaipausta”. Anna ja Vesa Kauton talletus
- Sävellyskäsikirjoituksia, Kalevi Aho
- A.A. Thesleffin sotapäiväkirjat, Jarl Thesleff
- Richard Faltinin arkisto, Kirsti Putus-Pyyönen
- Rudolf Sykiäisen arkisto, Johan Bäckman
- Antiphonariumeja 2 kpl, alkuperä Espanja 1500-luku, Erkki Jokinen.

Hankinnat

Käsikirjoitushankinnat:

- Jean Sibeliuksen ”Juhlamarssi”, sovitus sekakuorolle a cappella, Stargardfin huutokauppa, Berliini.

Kulttuuritoiminta

Näyttelyt

Kansalliskirjaston Galleria

- 18.1.–31.5. J. V. Snellman – eurooppalainen ajattelija. Johan Vilhelm Snellmanin 200-vuotisjuhlavuoden kansainvälinen kiertonäyttely.

- 14.6.–30.10. Eurooppalainen Monrepos
- 16.11.2006–3.3.2007 SHH! Suomalainen underground, yhteistyössä Suomen elokuva-arkiston, Yleisradion ja Avanto-festivaalin kanssa.

Rotunda-näyttelyt

- 25.2. saakka Pekka Puupää 80 vuotta. Sarjakuvapiirtäjä ja taidemaalari Ola Fogelbergin (1894–1952), yhteistyössä Tammen ja Suomen sarjakuvaseuran kanssa.
- 16.3.–3.6. Kirjavalit 60 vuotta, yhteistyössä Suomen kirjataiteen komitean kanssa.
- 13.6.–30.9. Äänioikeus 100 vuotta.
- 7.10.2006–5.1.2007. Henrik Ibsen 100 vuotta, yhteistyössä Helsingin yliopiston teatteritieteen oppiaineen kanssa.

Kahvilanäyttelyt

- 19.1.–16.3. Kirjailija- ja taiteilijaryhmä Kiila ry 70 vuotta, yhteistyössä Kiila ry:n kanssa.
- 18.3.–18.4. Kirjavalit 2005. Vuoden kaunein kirja ja kirjavalit, yhteistyössä Suomen kirjataiteen komitean kanssa
- 21.4.–27.5. Ilkka Heilä – vuoden 2006 Puupäähattu-palkittu sarjakuvataiteilija, yhteistyössä Suomen sarjakuvaseuran kanssa.
- 1.6.–23.9. Kap Horn. Suomalaisia kertomuksia.
- 27.9.–28.10. Virolaiset kirjavalit 2005, yhteistyössä Viron Kansalliskirjaston kanssa.
- 6.11.2006–20.1.2007. NALLE PUH 80 vuotta sekä muita leluarhukirjoja Teddystä Upponalleen.

Slaavilaisessa kirjastossa

- 11.12.2006–15.5.2007 Aleksanteri-instituutti 10 vuotta. Yhteistyössä Aleksanteri-instituutin kanssa.
- Suomen slavistiikan vuosikymmenet joulukuun 2006 saakka. Yhteistyössä 40 vuotta täyttäneen Suomen Slavistipiirin kanssa.

Kiertonäyttelyt

- J. V. Snellman – eurooppalainen ajattelija. Johan Vilhelm Snellmanin 200-vuotisjuhlavuoden kansainvälinen kiertonäyttely, suurlähetystö, ulkoministeriö, Suomen Unkarin suurlähetystö, Aleksanteri-instituutti, Pietari-instituutti. Tampereen pääkirjastossa (Metso) 12.6.–1.7., Tampereen Hervannan kirjastossa 10.7.–29.7., Oulun maakuntakirjastossa 11.8.–18.9., Tukholmassa Suomi-instituutin kirjastossa 26.9.–27.11., Viron kansalliskirjastossa Tallinnassa 20.12.2006–10.1.2007, Tartton yliopistossa 24.1.–28.2.2007. (2) saksa-suomi-planssiversio: 18.9.–21.10. Yliopiston kirjasto, Greifswaldin yliopisto, 27.10.–12.1.2007 Finland-Institut in Deutschland, Berliini, 14.2.–16.3.2007 Helmut-Schmidt-Universität Hamburg, Universitätsbibliothek Hamburg, 2.4.–11.5.2007 Universitätsbibliothek Rostock, touko- kesäkuu 2007 Tübingenin yliopisto, Unkarissa: Budapest, Debrecen, Szeged, Szombathely, Piliscsaba ja Veszprém. Suomen Pietarin-konsulaatti, Venäjän kansalliskirjaston Pietarin osasto, Murmansk.

den kansainvälinen kiertonäyttely, yhteistyössä Suomen Saksan-instituutti, suurlähetystö, ulkoministeriö, Suomen Unkarin suurlähetystö, Aleksanteri-instituutti, Pietari-instituutti. Tampereen pääkirjastossa (Metso) 12.6.–1.7., Tampereen Hervannan kirjastossa 10.7.–29.7., Oulun maakuntakirjastossa 11.8.–18.9., Tukholmassa Suomi-instituutin kirjastossa 26.9.–27.11., Viron kansalliskirjastossa Tallinnassa 20.12.2006–10.1.2007, Tartton yliopistossa 24.1.–28.2.2007. (2) saksa-suomi-planssiversio: 18.9.–21.10. Yliopiston kirjasto, Greifswaldin yliopisto, 27.10.–12.1.2007 Finland-Institut in Deutschland, Berliini, 14.2.–16.3.2007 Helmut-Schmidt-Universität Hamburg, Universitätsbibliothek Hamburg, 2.4.–11.5.2007 Universitätsbibliothek Rostock, touko- kesäkuu 2007 Tübingenin yliopisto, Unkarissa: Budapest, Debrecen, Szeged, Szombathely, Piliscsaba ja Veszprém. Suomen Pietarin-konsulaatti, Venäjän kansalliskirjaston Pietarin osasto, Murmansk.

• ABC – Lukeminen esivallan palveluksessa . Agricolan Abc-kirjasta nykyaapisiin. Kansalliskirjaston näyttelytuotantoa vuodelta 2002. Yhteistyössä: Suomen Saksan-instituutti (Berliini). Esillä: 12.6.–13.7. Finland-Institut in Deutschland, Berliini, 21.8.–8.9. Bibliothek der Hansestadt Lübeck, 16.10.–24.11. Greifswaldin yliopisto, Nordisches Institut, Greifswald.

Verkkonäyttelyt

- Nuolenpäistä aakkosiin
- Ammi ja Toivo – multimediateos Alma ja Toivo Kuulan elämästä
- Kiehtova kirja. Kirjahistoriallinen verkkoteos.

Luentosarjat, seminaarit

Seminaarit

- 18.1. J. V. Snellman – eurooppalainen ajattelija. Esiintyjänä Dr. Carola Häntsch, tutkija Rainer Knapas, filosofi Eero Ojanen ja dosentti Raimo Savolainen.

- 5.4. Seminaari Kirja esteettisenä elämyksenä yhteistyössä Suomen kirjataiteen komitean ja Suomen Kirjainstituutin kanssa. Puheenjohtajana prof. Juhani Niemi. Esitelmät: Prof. Tapio Vapaasalo: Kirjavalioita 60 vuoden ajalta. Prof. Arto Haapala: Kirjan kokeminen esteettisenä objektina. Taidehistorioitsija Anna Kortelainen: Sanaton sanoiksi: miten kuvataiteen saa kansien väliin? Fil.maist. Sirkka Havu: Vanha kirja esteettisenä kokonaisuutena. Kirjailija Titta-mari Marttinen: Kirjailijan näkökulma. Prof. Juhani Niemi: Kirjallisuuden tutkijan näkökulma. Seminaari liittyi näyttelyyn Kirjavalioit 60 vuotta.

Luentosarjat

- Kap Horn -luentosarja
- 6.6. Merikapteenit kertovat Kap Hornin purjehduksesta. Paneelissa Kap Hornin kiertäneet merikapteenit: Bror Frostell, Yngve Sundqvist, Berndt Hilbert ja Ingmar Fredriksson.
- 13.9. Prof. Markku Löytönen: Ensimmäinen suomalainen Kap Hornilla – Herman D. Spö-ring James Cookin tutkimusretkikunnassa. Prof. Yrjö Kaukiainen: Australian vehnää, Chilen salpietaria. Suomalaiset purjelaivat valta-merillä.
- 20.9. Prof. Pentti Alhonen: Väinö Auer Tuli-maan tutkijana. Purjehtija Pertti Duncker: Purjeveneellä Kap Hornilla ja Antarktiksella.
- Ibsen-luentosarja. Luentosarja järjestettiin yhteistyössä Helsingin yliopiston taiteen tutkimuksen laitoksen kanssa (kotimainen kirjallisuus ja teatteritiede).
- 11.10. FT Klaus Brax: Hedda Gabler, hirviö vai naisasianainen? Erään itsemurhan profiili. Prof. H. K. Riikonen: Poliitiikkaa, naisasiaa, moraalia: Henrik Ibsenin tutkimus ja kritiikki Suomessa.
- 18.10. FM Riina Maukola: Hysteerikko vai tosinainen? Realistisen teatterin sankaritar Hedda Gabler. FM Linnea Stara: Surkuhupaisa valta-taistelu taiteen kentällä: John Gabriel Borkmanin kantaesitykset Helsingissä 1897.
- Underground-luentosarja

- 16.11. Jumalainen näytelmä. Taiteilija-kirjailija M. A. Numminen: Usvaa pyörylään!. Runoilija Markku Into: Jumalainen näytelmä. Muusikko Jari Suominen: Sähkökvartetin esittely. Tutkija Philip Donner: Soosi ja muusi: undergroundin kuva ja ääni.
- 22.11. Liekehtivät olennot: Elokuvaohjaaja Mika Taanila: Underground-elokuva. Matti-juhani Koponen: runonlausuntaa. Toimittaja Jukka Lindfors: Ääniä maan alta. Taiteilija, kriitikko Jan-Olof Mallander: Underground-taide.
- 29.11. Intiimit linnunradat: Prof. Marja Tuominen: Vielä kerran, pojat! – Suomalaisen undergroundin suurmieshistoriaa. Fil.lis. Juha Hämäläinen: Tee se itse – vallattoman vastakulttuurin kapina.

Runotuokiot, kirjailijavierailut

Runotuokiot

- 19.1. Isänmaallisen toiminnan päivä. Kiilalais-ten runoilijoiden 1920–50 -lukujen runoutta: Sinikka Sokka ja lausuntaryhmä Siitä pitäen. Esittely: prof. Kari Sallamaa.
 - 26.1. Vesillelasku – Jarno Pennasen (1906–1969) runoa ja mietettä: Tuomo Holopainen ja Siitä pitäen. Esittely: prof. Kari Sallamaa.
 - 2.2. Mitä sai tällainen tyttö – naisista ja naisilta kiilalaisittain: Sinikka Sokka ja Siitä pitäen. Esittely: kirjailija Tuulaliina Varis.
 - 9.2. Selvää jälkeä – kiilalaista runoutta matkan varrelta: Sinikka Sokka ja Siitä pitäen. Esittely: kirjailija Claes Andersson.
 - 16.2. Uhmaa ja unelmia – kiilalaista runoa vuosituhannen taitteessa: lausuntaryhmä Siitä pitäen. Esittely: toimittaja Rita Dahl.
- Ohjelmat järjestettiin yhteistyössä Kiila ry:n kanssa.

Konsertit

- 5.3. Marvia-konsertti. Einari Marvian piano-, laulu- ja kamarimusiikkiteoksia.
- 9.4. Rotunda 100 vuotta. Länsi-Helsingin mu-

siikkiopiston suunnittelema ohjelmakokonaisuus.

- 19.11. Rock on rajaton riemu. Underground Rock Orchestra.
- 17.12. Joulukonsertti. Länsi-Helsingin kamariorkesteri. Yhteistyössä Länsi-Helsingin musiikkiopiston kanssa.

Taiteiden yö, ym. tapahtumat

- 30.6.–1.7. Vammalan Vanhan Kirjallisuuden Päivät.
- 24.8. Taiteiden yö kansalliskirjastossa: Monrepos elää Kansalliskirjastossa! Kupolialissa esitelmiä, runoutta, musiikkia Monrepos-hengessä. Galleriassa Eurooppalainen Monrepos -näyttely. Kahvilassa Kap Horn – suomalaisia kertomuksia -näyttely. Kansalliskirjaston sisäpihalla yhteislaulua, Ajopuut-yhtye.
- 21.9. Benjamin Franklin – John Morton. Historiallinen performanssi kupolialissa. Tilaisuus järjestettiin yhteistyössä Yhdysvaltojen suurlähetystön ja Amerikka-kirjaston kanssa.
- 26.9.–29.10. Helsingin kirjamesut, teema 2006: suvaitsevaisuus.

Kulttuuritoiminnan yhteistyökumppanit

Aleksanteri-instituutti, Avanto-festivaali, Chilen suurlähetystö, Edita, Greifswaldin yliopisto, Helsingin yliopiston taiteiden tutkimuksen laitos, Helsingin yliopiston teatteritieteen oppiaine, Kansallisarkisto, Kansallismuseo, Kansallisooppera, Kansallisteatteri, Kemin sarjakuvaseura, Kirjailija- ja taiteilijaryhmä Kiila ry, Kirkkohallitus, Latvian suurlähetystö, Länsi-Helsingin musiikkiopisto, MTV3, Museovirasto, Opetushallitus, Opetusministeriö, Oulun maakuntakirjasto, Sulasol, Suomalaisen kirjallisuuden seura, Suomen Ateena-instituutti, Suomen elokuva-arkisto, Suomen Kirjainstituutti, Suomen kirjataiteen komitea, Suomen Pietari-instituutti, Suomen Saksan-instituutti Berliinissä, Suomen sarja-

kuvaseura, Christine ja Göran Schildtin säätiö, Suomen Berliinin suurlähetystö, Suomen Unkarin suurlähetystö, Svenska Litteratursällskapet, Kustannusyritys Tammi, Tampereen kaupungin kirjasto, Tanssin tiedotuskeskus, Teatterimuseo, Tukholman Suomi-instituutin kirjasto, Ulkoasiainministeriö, Ulkoministeriö, Valtion taidemuseo, Valtioneuvosto, Viron kansalliskirjasto, Viron suurlähetystö, Yhdysvaltojen suurlähetystö, YLE teatteriosasto, YLE Teema, YLE äänitearkistot, Yleisradio, Akateeminen kirjakauppa, Bibliofiilien seura, BTJ-kirjastopalvelu Oy, DMP-Digi-Partners, Helsingin Juhlaviikot, Helsingin yliopiston alumni-yhdistys, Helsingin yliopiston av-yksikkö, Jugend-Sali, Kaupunginmuseon Museokauppa, Kirjavälitys Oy, Retretti Oy, Runebergin antikvaarinen kirjakauppa, Salpausselän kirjapaino, Suomalainen kirjakauppa, Suomen Messut, Taidelähtökirjakauppa Ateneum, Tiedekirjakauppa TAJU, Trio-Offset, Unicafé Tmi Kyllönen, Vanhan kirjallisuuden päivät (Vammala), Yliopistokirjakauppa Porthan, Yliopistolehti, Yliopistopaino.

Julkaisut

Lehdet

- Kansalliskirjasto. Kansalliskirjaston tiedotuslehti 2006: 1–6.
- Helsinki University Library Bulletin 2006
- Kansalliskirjasto tiedottaa. Sähköinen julkaisu 1–2. www.lib.helsinki.fi/ajankohtaista/kk tiedottaa/
- Tietolinja. Sähköinen julkaisu 1–2. www.lib.helsinki.fi/tietolinja/

Muut julkaisut

- Vuosikertomus 2005
- Eurooppalainen Monrepos. Det europeiska Monrepos. Monrepos – a European Haven. Toimittajat: Sirkka Havu ja Inkeri Pitkäranta.
- SHH! Suomalainen underground. Den finländska undergrounden. Toimittaja Inkeri Pitkäranta.

Esitteet

- Kulttuurikalenteri. Kevät ja syksy 2006 kansalliskirjastossa
- Kirjastoverkkopalvelut-esite
- ISBN-esite
- Maksupalveluesite
- Centre for Microfilming and Conservation/ National Digitisation Centre, Mikkelin mikrokuvaus- ja konservointilaitoksen yleisesite englanniksi.

Tuotteet

- Kupolalisarjaan kuuluvat folderi ja paperikassi
- 1 luokan ikipostimerkki Rotundan 100-vuotishlavuoden kunniaksi. Kuva: Kirjaston Rotundan laajennusosa, jonka on suunnitellut arkkitehti Gustaf Nyström. Postimerkin suunnittelu taiteilija Pekka Piippo.

Vierailuja kirjastossa

- Suomen Kuvalehden toimittajatiimin 3.2.
- Sveitsin uusi Suomen suurlähettiläs Mr. Josef Bucher 3.2.
- Helsingin Sanomien Säätiön yliasiamies Heleena Savela 10.2.
- Puolustusministeriön tietoyksikkö 8.3.
- John Tsebe, National Librarian, South Africa ja Lucille Webster, Manager, Alan Pittendirgh Library of Durban Institute of Technology 19.5.
- USAn uusi Suomen suurlähettiläs Mrs. Marilyn Ware 7.6.
- Robin Aizlewood, Director of University College London, School of Slavonic and East European Studies 16.6.
- Ranskan kulttuuri- ja viestintäministeri Renaud Donnedieu de Vabres 29.8.
- Minister-Counselor, Head of the Macedonian representation in Helsinki Mr. Nenad Kolev 9.10.
- Biblis – Kungliga Bibliotekets vänförening, Ruotsi 28.–30.9.
- Venäjän Federaation asevoimien yleisesikunnan päällikkö Juri Balujevski puolisoineen sekä Suomen puolustusvoimien päällikkö Juhani Kaskeala puolisoineen 18.11.
- Ms. Tamiko Yoshida, Education Culture Science and Technology Division Research and Legislative Bureau, National Diet Library, Japanin Kansalliskirjasto 23.11.

Osallistuminen kansainvälisten järjestöjen ja yhteistyöelinten toimintaan

- Bibliotheca Baltica, Itämeren maiden kirjastojen yhteistyöelin
- BRICKS – Building Resources for Integrated Cultural Knowledge services
- CDNL, Maailman kansalliskirjastojohtajien yhteistyöelin
- CENL, Euroopan kansalliskirjastojen yhteistyöelin
- CERL, Euroopan tieteellisten kirjastojen konsortio
- Cobra +, Euroopan kansalliskirjastojen projektiyhteistyön koordinoitelin

- Dublin Core Metadata Initiative, Dublin Core -standardin kehittäjäryhmän ja johtoryhmän jäsen
- eIFL (electronic information for libraries)
- ELAG, European Library Automation Group
- Endeavor Users Group, osallistuminen useaan työryhmään ja European Endeavor Users Group, hallituksen jäsen
- EROMM, European Register of Microform Masters
- The European Library – Euroopan kansalliskirjastojen portaali
- European ICOLC, Kansainvälinen kirjastokonsortoiden koalitio
- IAML kansainvälinen musiikkikirjastojen liitto
- IASA äänitearkistojen kansainvälinen järjestö, pohjoismaisen osaston vetäjä
- ICA- Kansainvälinen kartografiain järjestö
- IFLA, kirjastojen maailmanjärjestö, osallistuminen useaan jaostoon ja työryhmiin
- IGLU – International Group of Ex Libris Users, jäsen eri ryhmissä
- IIPC – International Internet preservation Consortium
- ISO, kansainvälinen standardointijärjestö, osallistuminen useisiin työryhmiin
- Journal of Archival Organization, toimituskunnan jäsen
- Kausijulkaisujen kansainvälinen standardinumerointi (ISSN) – verkosto, johtoryhmän jäsen
- Kirjojen kansainvälinen standardinumerointi (ISBN) – järjestelmä, uudistamistyöryhmä
- LIBER, Euroopan tieteellisten kirjastojen liitto
- MichaelPlus – muistiorganisaatioiden kansallinen ja eurooppalainen portaali
- MINERVAEC – Ministerial Network for Valorsing
- NISO, US National Information Standards Organisation
- NORON, pohjoismaisten valtion- ja kansalliskirjastojen johtajat
- OCLC – Online Computer Library Consortium
- OPM:n Russianinfo-projektiryhmä
- SVUC - Scandinavian Virtual Union Catalogue, pohjoismaainen virtuaalinen yhteisluettelo
- Uuden Seelannin kansalliskirjaston digitaalisen arkiston per review-ryhmä
- eri kustantajien neuvottelukunnat, Elsevier, Nature, Blackwell, Springer.

Osallistuminen kansallisten organisaatioiden ja yhteistyöelinten toimintaan

- ATON – Mikkelin ammattikorkeakoulun pitkäaikaiskäilytyshankkeen ohjausryhmä

- Digitaalisen kirjaston ohjausjärjestelmän ryhmät
- DigitalMikkelin ohjausryhmä
- DUO-hankkeen ohjausryhmä
- eKAM (e-kirjasto, arkistot, museot), työryhmät
- FinELib-ohjaus- ja konsortio-ryhmä
- FinnOA-ryhmä
- FinnOnto-projekti (suomalaisen semanttisen webin ontologiat)
- HAKA-projekti (hakemistot käyttäjähallinnossa)
- Helsingin yliopisto, atk-neuvottelukunta
- Helsingin yliopisto, elektronisen aineiston säilyttämisen organisointityöryhmä
- Helsingin yliopisto, julkaisuneuvottelukunta
- Helsingin yliopisto, keskusvaalilautakunta
- Helsingin yliopisto, kirjasto- ja tietopalvelutoimikunta
- Helsingin yliopisto, kirjastolaitoksen työryhmiä
- Helsingin yliopisto, tietohallintostrategiaryhmä
- Helsingin yliopiston keskustakampuksen eri tiimit
- Helsingin yliopiston kirjasto – Varastokirjasto-hankkeen ohjausryhmä
- Helsingin yliopiston kollegio
- Kansalliskirjaston strategiaryhmä
- KATVE-ryhmä, kansalliskirjaston tietopalvelualan verkkostandardityöryhmä
- Keskustakampuksen kirjastotoimikunta
- Kirja-EDI-työryhmä (kirja-alan yhteistyöelin)
- Kirjan tie -hanke (kirja-alan yhteistietokanta)
- Kirjastoalan tekijänoikeustyöryhmä
- Kirjastojen digitointiohjelma
- Kirjastot.fi – portaalin ohjausryhmä
- Linnea2 -konsortion ohjausryhmä ja työryhmät
- Luetteloinnin kansallinen ohjausryhmä
- MichaelPlus-hankkeen kansallinen ohjausryhmä
- Mikkelin seudun yliopisto- ja korkeakoulutoimintojen neuvottelukunta
- Mikkelin yliopistokeskuksen johtoryhmä ja työryhmät
- Opetushallituksen informaatio- ja kirjastopalvelualan tutkintotoimikunta
- OPM:n sukukansojen tukiohjelman kirjasto-yhteistyö
- OPM:n Suomen Venäjä -tietopalvelun suunnitteluprojekti
- OPM:n joukkoviestinnän arkistointiprojektin ohjausryhmä
- OPM:n koulutuksen ja tutkimuksen tietoyhteiskunta-asioiden neuvottelukunnan jäsen 2004-2006
- OPM:n kulttuuriomaisuuden suojelua aseellisessa selkkauksessa koskevan Haagin sopimuksen seuranta- ja ohjausryhmä
- Suomen musiikkikirjastoyhdistys
- Suomen tieteellisen kirjastoseuran työryhmät (laatu, tekijänoikeudet, kansainvälinen työryhmä)

- SVY (Suomen virtuaaliyliopisto) johtoryhmä
- Sähköinen e-arkisto –työryhmä
- Talle ry.
- Tiedonhallinnon oppimateriaalihanke
- Tietohuoltokomitea
- Tietokarttahankkeen johtoryhmä
- Varastokirjaston johtokunta
- Yksityisarkistorekisteri YKRI
- Yliopistokirjastojen neuvosto
- Yliopistokirjastojen neuvottelukunta.

Kirjastoalan seminaarit ja tapahtumat

- Uudistuva luettelointi 12.1.
- FinELib asiantuntijaseminaari 14.2.
- Kirjastoverkkopäivä 21.3.
- FinELib-päivä 9.5.
- Triangeli-päivät 17.–19.5.
- Suomen seitsemännet arkistopäivät 23.–24.5.
- Kansainvälinen ISMN-kokous Helsingissä 8.–9.6.
- Mary Bushingin kokoelmien kuvailu ja Conspectus –järjestelmän soveltaminen -koulutus 15.–17.8.
- Karen Calhounin luennot "The role of the Library Catalogue" ja "Future Prospects of Library Software" 5.9.
- Kansainvälinen ERM-seminaari 19.9.
- Yliopistokirjastojen neuvoston 10-vuotisjuhlat 24.10.

Yhteistyöprojektit

- DUO-äänitedigitointihanke on EAKR:n rahoittama, jonka tarkoituksena on hankkia äänitteiden massadigitointijärjestelmä ja äänentoistolaitteita
- EROMM – European Register of Microform and Digital Masters, jonka tarkoituksena on järjestää yhteiseen rekisteriin mikrokuvatut ja digitoidut materiaalit
- IIPC-konsortio, verkkoarkistoinnin työkalujen kehittäminen
- Kirjan tie -hanke / Onix-keskus, yhteistyössä julkaisualueen toimijoiden kanssa
- Kokoelmakarttahanke
- MichaelPlus, jonka päätavoitteena on yksi yhteinen portaalit digitaalisille kokoelmille
- OA-JES – Open Access -julkaisemisen edistäminen Suomessa -hanke
- SVUC - Scandinavian Virtual Union Catalogue, joka kehittää periaatteet pohjoismaisten yhteisluetteloiden yhdistämiseen virtuaaliseksi yhteisluetteloksi

- TEL-projekti – Euroopan kansalliskirjastojen The European Library -hanke.

Tutkimustoiminta ja – yhteistyö sekä kulttuuriperintö

- Jean Sibeliuksen teosten kriittinen laitos – niiden painaminen, 45 osaa
- Lyyra – suomalaisten säveltäjien sävellyskäsikirjoitusten ja yksityisarkistojen kartoitus ja keruu sekä tietokannan ylläpito
- Tutkimusyhteistyösopimus Helsingin yliopiston Historian laitoksen kanssa (projektinjohtaja dosentti Tuomas Heikkilä). Tutkimuskohteina kirjaston pergamenttikirjekokoelma sekä A. E. Nordenskiöldin kokoelman La Sphaera -käsikirjoitusteokset.
- A.J. Sjögrenin Ephemerider-päiväkirjan verkkoeeditio. Projektin tieteellisenä johtajana toimii prof. Michael Branch, London University
- Pro gradu -tutkielma: Administration av elektroniska resurser i fem vetenskapliga bibliotek i det nationella elektroniska biblioteket FinELib, Katarina Holm, Institutionen för allmän samhällsforskning, Åbo Akademi
- Pro gradu -tutkielma: Elektronisen aineiston vaikutus kaukopalvelutoimintaan Oulun yliopiston kirjastossa, Maria Molander, Suomen kielen, informaatio-tutkimuksen ja logopedian laitos, Oulun yliopisto.

Kirjaston hallintoelimet

Kirjaston johtokunta

Professori Hannu Niemi, puheenjohtaja
FM Anton Eskola
Ylikirjastonhoitaja Mirja Iivonen
Johtaja Sakari Karjalainen
Professori Markku Löytönen
Osastonjohtaja Outi Melén
Kirjastosihtööri Tarja Mäkinen
Professori Aili Nenola
Opetusneuvos Hannu Sirén
Ylikirjastonhoitaja Hellevi Yrjölä (1.11.2006 asti)

FinELib ohjausryhmä

Rehtori Matti Uusitupa, puheenjohtaja
Kirjastonjohtaja Maija Berndtson
Professori Bo-Christer Björk
Tietopalvelujohtaja Sirkku Blinnikka
Ylikirjastonhoitaja Kai Ekholm
Opetusneuvos Hannele Hermunen
Korkeakouluneuvos Seppo Kiiskinen
Ylikirjastonhoitaja Päivi Kytömäki
Rehtori Timo Luopajarvi
Informaattikko Maija Miettinen
Vararehtori Hannele Niemi
Koulutuspoliittinen sihteeri Juhani Nokela
Teollisuusneuvos Paula Nybergh
Ylikirjastonhoitaja Hellevi Yrjölä
Kulttuuriasianneuvos Anneli Äyräs

Kansallisen luetteloinnin ohjausryhmä

Tuotantopäällikkö Tuula Haapamäki, puheenjohtaja
Kirjastonhoitaja Mirja Anttila, sihteeri
Pääsuunnittelija Arne Hedman
Sovellussuunnittelija Nanna Jokinen (25.10.2006 lähtien)
Tietopalvelusihteeri Birgitta Kurvinen
Informaattikko Yrjö Lindgren
Kirjastonhoitaja Eeva Murtomaa
Kirjastonhoitaja Eila Vainikka

Slaavilaisen kirjaston neuvottelukunta

Ylikirjastonhoitaja Kai Ekholm, puheenjohtaja
Kirjastonhoitaja Maire Aho
Kirjastonhoitaja Irma Reijonen

Professori Natalia Baschmakoff
Professori Tapani Harviainen
Johtaja Markku Kivinen
Professori Ulla-Maija Kulonen
Johtaja Seppo Lallukka
Professori Arto Mustajoki
Kokoelmapäällikkö Sinimarja Ojonen
Professori Riitta Pyykkö
Professori Arja Rosenholm
Professori Timo Vihavainen
Professori Seppo Zetterberg

Digitaalisen kirjaston ohjausjärjestelmän verkkopalveluryhmä

Professori Markku Löytönen, puheenjohtaja
Kehityspäällikkö Tiina Kupila-Rantala
Kirjastotoimenjohtaja Eija Karjalainen
Arkistoneuvos Eljas Orrman
Ylikirjastonhoitaja Ari Muhonen
Tietopalvelupäällikkö Sirkku Blinnikka
Tietotekniikkapäällikkö Teo Kirkinen
Kehittämispäällikkö Kari Liukkonen
Kehittämissuunnittelija Juha Hakala
Palvelupäällikkö Kristiina Hormia-Poutanen
Pääsuunnittelija Annu Jauhiainen
Pääsuunnittelija Ari Rouvari
Sovellussuunnittelija Esa-Pekka Keskitalo

Amerikka-kirjaston neuvottelukunta

Ylikirjastonhoitaja Kai Ekholm, puheenjohtaja
Lehtori Erkki Berndtson
Lehdistö- ja kulttuuriasianneuvos William Davnie
Kulttuuriattasea Chad Peterson
Kirjastonjohtaja Marjatta Pipinen

Kulttuuriperintörahasen hoitokunta

Professori Aili Nenola, puheenjohtaja
Ylikirjastonhoitaja Kai Ekholm
Kvestori Ilkka Hyvärinen
Professori Laura Kolbe
Suunnittelija Pia Majonen
Professori Arto Mustajoki
Professori Jyrki Nummi
Projektipäällikkö Inkeri Salonharju

Kuvat:

Kari Timonen sivut 4, 17, 33, 34, 36

Sanna Järvinen sivut 12, 26

Veikko Somerpuro sivut 34, 37

Jussi Tiainen sivut 2, 23

Ari Aalto sivu 33

Sanna Järvinen sisäkansi

Annika Rauhala sivu 8

Niina Viitanen sivu 36

Gräafinen suunnittelu:

Jari Silvennoinen, Pentti Järvinen

ISSN 1456-6796

Paino: Trio-Offset Oy, Helsinki 2007

